

בשביילי המערכת

בס"ד, יו"ל ע"י חב"ד לומדי תורה דחסידי מודליץ בהכוונת כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

גיליון צ"ב • ערש"ק פר' נשא - חג השבועות • סיון תשפ"ב

בשביילי המערכת

בי רק הם חיינו!

בצוואה השניה, זו שתפתח רק בעוד שלוש יום.

הימים נקפו, וסימן השאלה בלב הילדים נותר על מכונו. בהגיע יום השלושים' התאספו הבנים בבית אביהם, ופתחו את המעטפה הגדולה, השניה במספר. סקרנים עד לשד עצמותיהם.

הפעם היתה זו כריכת דפים עבה, בתוכה נרשם בפרוטרוט הסדר חלוקת הירושה הגדולה שנותרה להם.

אבל העמוד הראשון בצוואה, הוא זה שפתח את סימני השאלה הרבים שהיו מנת חלקם בחודש האחרון:

"בני היקרים!" פתח האב את דבריו האחרונים, "ידוע ידעתי כי הצוואה הראשונה לא תתקיים. ההלכה אינה מאפשרת קבורת אדם עם פוזמקאותיו. ואת המסר הזה ברצוני להנחיל לכם ליצורנו עולם: אפילו היהודי העשיר ביותר - אינו לוקח עימו בבוא העת ולו את גרבי לרגליו..."

*

את הסוד הזה, אותו ניסה העשיר ללמד לבניו, ירשנו מאבותינו מאז מעמד הר סיני.

"היום הזה נהיית לעם", ביום הזה, יום קבלת התורה, קיבלנו משמעות לחיים. משמעות אמיתית ליקיצה בבוקר, משמעות אמיתית לכל צעד ושעל בחיים!

מאז אותו מעמד נורא, טבועה בנשמתנו הידיעה כי 'טוב לי תורת פיך מאלפי זהב וסכף'. זוהי התכלית, לחזות בנועם ה' ולבקר בהיכלו!

בליל חג השבועות אמנם איננו שמים תנומה לעפעפינו, אולם בכל לילה כאשר פונה האדם לאגור כוח ליום החדש הממתין לו מחר, חש הוא את שמחת חייו לפי חיבורו לחיים הנצחיים. בזאת תלויה חיינו, לא בכסף, לא בעסקים, לא בהישגים וגבורות - בתלמוד תורה!

הרגעים שלאחר פטירת אב הם רגעים מורכבים. תחושת האבל מכבידה על הלב ומקשה לפעול בעניינים, אולם מן העבר השני ממתנים פעולות טכניות רבות האמורות להיעשות בשיקול דעת, כמו מקום קבורה, שעת ההלוויה וכל הסיפורים הכרוכים בעניין.

ברגעים מורכבים אלה קיבלו חמשת בניו של שמעיה, תומך התורה הגדול, שיחת טלפון מפתיעה מכיוונו של ידיד טוב של אביהם שגילה להם כי הנפטר הותיר בידו צוואה וביקש שימסור אותה לבניו לפני הקבורה.

שליח זרי האץ לביתו של הידיד, ולאחר מחצית השעה פתחו הבנים, בסקרנות בוערת ובחשש גדול, את המעטפה החומה הגדולה.

לתדהמתם כי רבה, בתוך המעטפה היה רק פתק קטן, ובו שתי שורות. וכה נכתב שם:

ראשית, אבקש בכל לשון של בקשה שיקברוני כשגרביים לרגליי.

שנית, הותרתי אחריי צוואה נוספת בידי ידידי, אבקש לפתוח אותה ביום השלושים' לפטירתו.

הבנים היו המומים. הם לא הבינו את פשר הצוואה המוזרה, מדוע כה חשוב לאביהם להיקבר כשפוזמקאות לרגליו? ובכלל, האם הדבר מותר מבחינה הלכתית?

שיחה קצרה עם הרב הבהירה להם: אמנם ידוע כי 'מצווה לקיים את דברי המת', אולם ההלכה פוסקת שיהודי אינו נקבר כך - ולכן אין לקיים את רצונו של הנפטר הנכבד!

תשובתו של הרב רק הגבירה את תימהונם של בני הנפטר. אביו היה מוכר להם כבר אוריון, וכי לא ידע שצוואה זו אינה ברית יישום?

כך או כך, ההלוויה יצאה לדרכה והצוואה המסתורית היתה לשיחת היום. כולם קיוו כי התשובה תימצא

עלי דשא

מרבחה"ק זיע"א

כה תברכו את בני ישראל (ו, כג).

במדרש (בר"ר מג, ח) מהיכן זכו ישראל לברכת כהנים רבי יהודה אומר מאברהם, כה יהיה זרעך (בראשית טו, ה) כה תברכו את בני ישראל, עכ"ל. והענין יש לומר על פי מה שאמר אב"ז זצוק"ל, והאמין בה' ויחשבה לו צדקה (שם ו), מהו השייכות ענין צדקה אל אמונה, אלא כי צדקה ואמונה כולו חד, כנ"ל, והוא ידוע. ונראה לי עוד להוסיף 'ברכה', כי צדקה ואמונה וברכה כולו חד, כנודע מזוה"ק (תרומו קסב, א) איהו ברוך ואיהי ברכה ע"ש, וכיון שכולו חד, לזה על ידי אמונה וצדקה שורה ברכה כמובן.

וזהו ויאמר לו כה יהיה זרעך והאמין בה' ויחשבה לו צדקה, יש לומר 'כה יהיה' נמשך למטה אל והאמין בה', ופירושו 'כה יהיה זרעך והאמין בה' היינו בברכת 'כה' יתברכו זרעך על ידי 'והאמין בה' וגו', ר"ל בזכות אמונה וצדקה ויתברכו בכל מיני ברכות הנכללים בכה תברכו של ברכת כהנים, כי אמונה וצדקה וברכה כולו חד כנ"ל, ודי למבין.

(דברי ישראל)

כה תברכו את בני ישראל אמור להם (ו, כג).

ופירש"י אמור להם כמו זכור ושמואל לשון הוה. להבין למה נקט הדמיון מלשון זכור ושמואל דוקא. ובאמת למה נאמר כאן לשון הוה. וי"ל כי יש עיתים לישראל הראוים לברכה בהיותם במעלה עליונה הרוחניות. ויש עיתים שאינם כדאים חלילה, אבל אימתי הברכה היא הוה ונצחיות, הרי זה בשבת, כי שבת היא מקורא דכל ברכאין. וכמה שנאמר ויברך אלקים את יום השביעי. זהו שפירש"י אמור להם כמו זכור ושמואל לשון הוה, היינו בשבת עת זכור ושמואל אזי הברכות הן הוה ונצח סלה ועד.

(אמרי שאול)

כה תברכו את בני ישראל אמור להם יברך וגו' (ו, כג).

ובמדרש (במד"ר יא, ב): באי זו זכות בזכות של אברהם אבינו, דכתיב כה תברכו כמה דתימא כה יהיה זרעך, עכ"ל.

ויש לפרש, דהנה בדרך הטבע, מי שנתהפך עליו בפתע הגלגל לטובה להיות עשיר, בהכרח תיפול בדעתו מחשבת גאות והתנשאות, ועל דרך הכתוב (דברים לב, טו) 'וישמן ישורון ויבעט' ורם לבבך ושכחת', ונעשה גדול בעיני עצמו לאמר 'כחי ועוצם ידי עשה לי את החיל הזה' (דברים יז, יז). לא כן זרע אברהם שאמר (בראשית יח, כז) 'ואנכי עפר ואפר', ודאי מאמינים בני מאמינים שהכל בא מברכת שמים, ועל אף הגדולה הניתנת להם ממעשים עצמם לפניו.

זהו אפשר לומר, כוונת המדרש הנ"ל, בזכות מה זוכים ישראל לברכת יברך בממון (רש"י עה"פ), בזכות 'כה יהיה זרעך', היינו דהכלל ישראל זרע אברהם, אף על פי שאני מוסר להם גדולה הם ממעשים עצמם לפני, וממילא ראויים המה לברכת יברך בממון.

(אמרי אש)

ליקט וערך: הרב יצחק קרימלובסקי

ויביאו את קרבנם לפני ה' שש עגלות צב וגו' (ה, ג).

צריך ביאור, למה קרא להתנדבות זו של העגלה והבקר קרבן, והרי אינה קריבה לגבי המזבח. ונראה לפרש ע"פ מה שפירש"י לקמן בפסוק ויקריבו הנשיאים את חנוכת המזבח שפירש, לאחר שהתנדבו העגלות והבקר לשאת המשכן, נשאם ליבם להתנדב קרבנות המזבח לחנוכה, ע"כ. ומכיוון שהעגלות והבקר הם גרמו להם אכ"כ להביא קרבנות לחנוכת המזבח, לכן נקראים גם הם קרבן.

ולפי זה יש לפרש מה שחלשה דעתו של אהרן שלא הי' בחנוכת הנשיאים. דלכאורה הרי הנשיאים לא נצטוו בקרבנות אלו, וכמ"ש רש"י שגם אחר שנתנדבו מ"מ לא קיבל משה מהם עד שנאמר לו מפי הגבורה. משמע שהם הביאו מעצמם, וא"כ למה חלשה דעתו, הרי גם הוא יכול להביא.

אלא הענין בזה, דהנשיאים הרגישו בקרבם התעוררות להביא, ולכן הביאו. משא"כ אהרן לא הרגיש התעוררות לזה, ולהביא סתם כמו כל הנשיאים לא רצה, וע"ז חלשה דעתו למה הוא לא הרגיש התעוררות לזה. ובאמת, הנשיאים לאחר שהביאו את העגלות והבקר, זה גרם להם הרצון להביא גם לחנוכת המזבח, וכמו שנתבאר לעיל. אבל אהרן הכהן, שהוא מבני קהת, והוא לא היה יכול להיות שותף בהבאת העגלות, דהרי 'ולבני קהת לא נתן כי עבודת הקדש עליהם' בכתפי ישא' (שם ט), ואם היה מביא היה נראה כאילו אינו רוצה בנשיאת הכתף, ומכיוון שלא השתתף בעגלות, לא עלתה בו ההתעוררות להביא בקרבנות הנשיאים.

(כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א)

ונקתה ונזרעה זרע (ה, כח).

אמר: שהוא על ידי שנכנס שם הוי' ב"ה לתוך מעיה, והגם שתחילת עשייתה היה שלא כהוגן, כי על כל פנים נסתרה ובודאי לא יצאתה מידי ההרור וכדומה. אף על פי כן על ידי שנכנס שם הוי' ב"ה לתוך מעיה, נעשית נקי ונושעת בכל צרכה ובריוח, כפירש"י שם. ומכל שכן כשמכניס לתוך מעיו סעודת שבת, ששבת איהי שמא דקוב"ה (ו"ח פאח). והמכין צרכי שבת ומתכוון לשם קדושת שבת אזי בהכנתו ומחשבתו לשמה נרשם בהם שמא דקוב"ה. ועל ידי אכילתו שנכנס שמא דקוב"ה בתוך מעיו מתברך בכל הטוב. ועל כן נוסעים אל הצדיקים אל שב"ק כי המה בהכנתם לשם קדושת שבת ממששים שמא דקוב"ה בתוך הסעודת שבת כנ"ל. ועל ידי שאוכלים על שולחנם לשם שמים ומכניסים קדושת שבת שמא דקוב"ה לתוך מעיהם המה נושעים ומתברכים בכל הטוב. וכל זה הוא במי שנותן דעתו לזה שרוצה לאכול אצל הצדיק להכניס בתוך מעיו הקדושה של שבת כאמור. אבל מי שתאב לאכול אכילה גסה גשמיית, הגם שאוכל סעודת שבת אצל הצדיק אינו מתפעל כלל על ידי זה, ע"כ.

(הרה"ק רבי יחזקאל מקומיירי זצוק"ל)

שמחת נישואי נכד כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

בן מוריט ראש הישיבה שליט"א

החתן מוריט הרב שמואל אליהו שליט"א

זמנים לימי השמחה

שב"ק פרשת שלח שבת עליה לתורה ושבתי יא"צ דרבינו ה'נחלת דן' ז"ע

בביהמ"ד הגדול בבני ברק

עריכת השוה"ט לרגל יא"צ דרבינו ה'נחלת דן' ז"ע במבצע"ק סעודת מלוה מלכה

שמחת החתונה יום שלישי כ"ב סיון באולמי היכל הפאר בבני ברק

שמחת השבע ברכות המרכזי ביום ראשון כ"ז סיון בעיה"ק ירושלים

הלכות חג השבועות שחל במוצאי שבת והמסתער

מיוחד לצורך הבדלה, אלא מבדילין על הנרות שהודלקו לצורך יו"ט²³, עוד נהגו שלא להסתכל לאור הנר על צפרנים וכפות הידים כמנהגינו כל מוצ"ש, אלא מסתכלים על אור הנרות ודי בכך²⁴.
טו. הבדלה - אומרים ברכת הבדלה ומסיימים ברוך המבדיל בין קדש לקדש, ואם אמר בין קדש לחול לא יצא²⁵.
טז. זמן - אומרים ברכת שהחיינו על הכוס. י. נשים המקדשות לעצמן לא יברכו שהחיינו בשעת הדלקת הנרות אלא על הכוס²⁶.
יז. נוהגות הנשים לשתות מכוס זה²⁷.
יט. נשים שברכו ברכת שהחיינו על הנרות לא יענו אמן על ברכת שהחיינו של המקדש, שהרי הוא הפסק לשתיית היין של קידוש²⁸.

אכל בשר וישן מתי מותר לאכול חלב

כ. י"א דבחו שבועות אם ישן בין אכילת בשר לאכילת חלב אין צריך להמתין שש שעות²⁹, ואין לסמוך על זה כי אם כשעברו ה' שעות מעת אכילת הבשר³⁰.

ותודיעני בברכת אתה בחרתנו³¹, ותפילה זו מכונה בלשון חז"ל מרגניתא³².
י. שכח ולא הבדיל בתפילה אין מחזירין אותו, דהא מבדיל אח"כ על הכוס³³.

יקנה"ז

יא. יו"ט שהוא במוצ"ש צריך להבדיל על הכוס, ומסדרין כל הברכות על כוס אחד וסימנם יקנה"ז = יין, קידוש, נר, הבדלה, זמן³⁴.
יב. הגם שעל כוס זה הוא מבדיל אין נוהגים לשפוך היין על גדותיו כמו בהבדלה שבכל מוצ"ש³⁵.
יג. קידוש - אומר ברכת הקידוש של יו"ט ומסיים מקדש ישראל והזמנים³⁶.
יד. יש נוהגים להדליק נר מיוחד לצורך הבדלה מלבד מאותם הנרות שהדליקו לכבוד יו"ט³⁷, ויש שנהגו בשעת הברכה לקרוב הנרות זה לזה עד שיהיו כאבוקה³⁸, ויש שפקקו בזה דלתחילה אין להפריד אח"כ הנרות זמ"ז³⁹, ולנוהגים כן ידליקו לכתחילה נר שעשוי מתחילתו כאבוקה.
אמנם הרבה נוהגים שאין מדליקין נר

ו. אם בא ללבוש בגדי יו"ט⁴⁰ ילבשם בעוד היום גדול⁴¹.

סעודה שלישית

ז. כאשר חל יו"ט במוצאי שבת אם יוכל לאכול כשיעור ביצה פת אחר מנחה שפיר דמי⁴², ואם אי אפשר לו יחלק סעודת שחרית לשנים⁴³, ואם אי אפשר לו יאכל מאכל העשוי מאחד מה' מיני דגן, וי"א שיכול לעשותה בדברים שמלפתים בהם את הפת כבשר ודגים אבל לא בפירות, וי"א דאפילו בפירות יכול לעשותה⁴⁴.

מוצאי שבת ומניסת יו"ט

ח. יש להזהיר את בני ביתו שלא יעשו שום מלאכה וכי"ב טרם יציאת את השבת, ובשעת יציאת השבת יאמרו **ברוך המבדיל בין קדש לקדש** ואח"כ יעשו מלאכות המותרות ביו"ט לצורך אוכל נפש⁴⁵.

הבדלה

ט. בתפילת מעריב של ליל יו"ט מוסיף

ערב שבת

א. נר נשמה - לכתחילה אין להדליק נר נשמה ביו"ט, ולכן יקדימו להדליק מערב שבת נר נשמה גדול הדולק מ"ח שעות, שכח ולא הדליק מע"ש ידליקו ביו"ט בחדר שאוכל בו⁴⁶.

שבת ערב יו"ט

ב. הכנה משבת ליו"ט - אסור להכין משבת ליו"ט⁴⁷, ואפילו בבין השמשות של מוצאי שבת הנכנס ליו"ט אסור⁴⁸.

ג. איסור זה הוא אפילו בדברים שאינם מלאכה רק טירחא בעלמא כגון הדחת קערות והבאת יין⁴⁹.

ד. בשעת הדחק יש להתיר להביא יין ולהוציא מאכלים מהמקפא וכי"ב בשבת לצורך יו"ט, רק שיביא בעוד היום גדול⁵⁰.

ה. מותר לישון ביום בכדי שיוכל להיות נייעור בלילה, אבל לא יאמר בפיו שהולך לישון מפני כ"ך⁵¹.

1 כ"כ בבה"ל סי' תקי"ד ס"ה ד"ה נר של בטלה וז"ל ועד עוד דגר של יארצייט אם לא הדליקו בערב יו"ט ידליקו עכ"פ בחדר שאוכלין בו דמוסיף אורה בחדר ויותר טוב שידליקו בבית הכנסת ויצא מחשש של נר של בטלה, ובשעת הדחק אפשר דיש להתיר בכל גווני דהוי כעין נר של מצוה שהוא לכבוד אבותיו כן מתבאר בתשובת כתב סופר עכ"ל.

2 כנ"ל הערה א'.

3 ביצה ב: דאמר רבה מאי דכתיב והיה ביום השישי והכינו את אשר יביאו חול מכין לשבת וחול מכין ליו"ט, ואין יו"ט מכין לשבת ואין שבת מכינה ליו"ט עכ"ל הגמרא, והכי קי"ל להלכה בשו"ע אור"ח סי' תק"ג ס"א ובסי' תק"ג ס"ה.

4 בה"ל סי' תק"ג ס"א ד"ה ביו"ט.

5 מ"א ריש סי' תק"ג, מ"ב ס"ק א', וכן אסור לגלול הס"ת משבת ליו"ט, מ"ב סי' תרס"ו ס"ק ה'.

6 מ"ב סי' תרס"ו ס"ה, ובשעה"צ סי' תק"ג ס"ק ב', והר"ה שמותר להוציא מאכלים מבושלים מהמקפא (דבלא"ה) לא יפשיירו לסעודת הלילה, אבל יזהר שלא יהיה באופן של בורר, וע"כ יסדר במקפא בערב שבת את המאכלים שיהיו באופן שלא יצטרך לברור.

7 כ"כ בספר חסידים אות רס"ו וז"ל בשבת לא יאמר אדם גישן כדי שנעשה מלאכתנו במוצאי שבת שאסור לומר למחר אעשה, ואפילו חפץ לכתוב תורה מפני שמראה מה שישן ונה בשבת שיעשה בשביל החול, אלא יאמר ננוח כי שבת היום עכ"ל, והביאוהו המג"א סי' ר"צ, ובשו"ע הרב שם ס"ו, ובמ"ב שם ס"ד.

ולגבי טבילה במקוה לכבוד הרגל, יש לעיין בזה ד"ל דכל שאינו אומר שעושה כן בשביל הרגל מותר, דהא נהנה מהתוספת טהרה מבעוד יום, ובספר ערב פסח שחל בשבת (כהן) פרק י"ב אות נ"ג כתב דממשנה ביצה יז: מביאר דלדעת ב"ה מותר לטבול מטומאתו בשבת לצורך יו"ט אלמא

28 ובדיעבד אם ענו אמן על ברכה זו אינם צריכות לחזור ולברך בורא פרי הגפן על היין, וכל זה לנוהגים שלא לברך בפ"ע על היין של קידוש אלא יוציאין י"ח הברכה מהמקדש ובה"ג הוי הפסק דהא כבר ברכו שהחיינו, אבל אם דרכן לברך על היין שפיר דמי לענות אמן על הקידוש.

29 בספר זכותא דאברהם פרק צדיק מה פעל עמ' פ' אות פ"ו כתב וז"ל בחג השבועות רציתי לאכול מאכלי חלב אבל לא עברו עוד שש שעות מאכילת בשר, ושמעתי אומרים כי בחג השבועות מקילים בזה, ושאלתי את רבינו זקני זצ"ל ואמר לי אם ישנת בצהרים יכול אתה לאכול מאכלי חלב, ושמעתי שכן הורה דודי הגה"ק מו"ר דוב בעריש מביאלה זצ"ל והתיר לשתות תה עם חלב בבוקר אף אם לא עברו שש שעות מעת אכילת בשר בערב, וכלי טפס קבל כן מאביו רבינו זקני זצ"ל עכ"ל.

30 יש להעמיס כן בלישנא דרמב"ם שכתב פ"ט ממאכלות אסורות הל' כ"ז וז"ל מי שאכל בשר בתחילה בין בשר במה בין בשר עוף לא יאכל אחריו חלב עד שיהיה ביניהן כדי שיעור סעודה אחרת והוא כמו שש שעות מפני הבשר שבין השנים שאינו סר בקינוח עכ"ל, ויש לפרש דכוננו במה שכתב והוא כמו שש שעות, למימרא דאין צריך בדוקא שש שעות אלא כל שהוא כמו שש שעות שבין סעודה לסעודה שפיר דמי, ומעתה אין אנו נימא דשינה כיון שהיה עושל עיכול סגי בפתות מו' שעות שהוא כמו שש שעות בלא שינה, אלא הפוסקים לא העתיקו לסיון הרמב"ם להלכה, וגם הפוסקים סתמו לא לאכול קולא זו, אבל אם עבר ה' שעות י"א דסגי בזה, ויש להעמיס זאת ככוונת הרמב"ם במש"כ שהוא כמו שש שעות שאין צריך ו' שעות שלימות, וע"ע בפר"ח סי' פ"ט ס"ק ו', והוא נפק"מ לאילו גונומין סעודתן בליל שבת ויו"ט מאוחר ובבוקר השכם רוצים לשתות חלב.

21 כמבואר בשו"ע שם ס"ב דמצוה מן המובחר לברך על אבוקה, כ"כ במטה אפרים סי' ת"ד באלף המגן ס"ק ג'.

22 בשו"ע סי' תק"ב ס"ב כתב דאגודה של עציץ שהודלקה במדורה, מותר לשמוט ממנה רק עץ שלא אחזה בו האור, ובמ"ב ס"ק י"ט כ' דאסור לסלק אחד מהעצים דממעט בזה האש של האגודה כולה, אלא דהרמ"א שם כתב דמותר ליקח עץ הדולק מצד זה של מדורה ולהניחו בצד אחר הואיל ואינו מכון לכיבוי, וע"ש במ"ב ס"ק כ' דהו"ה אם שומטו ולקחו משם כדי להאיר לפניו נמי שרי דהא אינו מכון לכיבוי, ולפי"ז בנרות שעל השולחן שמקרבן יחד זל"ז לצורך הבדלה ואח"כ מפרידן בכדי שימשיכו להאיר על השולחן שרי, אלא דהמג"א שם הביאו המ"ב כתב דטוב להחמיר בזה.

23 מסיבות האמורות לעיל הערה י"ח, וכך מנהגו של אדמו"ר שליט"א, וכן נהג מרן בעל שבת הלוי זצ"ל.

ודע דנשים המבדילות לעצמן לכו"ע לא ידליקו נר מיוחד להבדלה דהא י"א דנשים פטורות מנר הבדלה כמבואר בבה"ל סי' רצ"ו ס"ח ד"ה לא יבדילו, וא"כ הו"ל לדידהו נר של בטלה, ויברכו על הנרות שהדליקו לכבוד יו"ט.

24 כך מנהגו של אדמו"ר שליט"א, וכן נהג מרן בעל שבת הלוי זצ"ל.

25 שו"ת שבת הלוי חלק ח' סי' קי"ח וטעמו דהוי משנה ממטבע שטבעו חכמים בברכות ע"ש.

26 דהא מעיקר הדיון תקנו לסדר כל הברכות על כוס של קידוש כמבואר בסוכה מו., אלא דהנשים נהגו מחמת תביעות מצוות הדלקת הנרות לברך בשעת הדלקה, אבל בכה"ג שהן עצמן מקדשות עליהן לעשות כעיקר התקנה ולברך שהחיינו על כוס של קידוש.

27 אף שהמנהג שלא לשתות מכוס של הבדלה כמבואר במג"א סי' רצ"ו ובמ"ב שם ס"ק ו', שאני כוס זה שמקדשין עליו ג"כ, כ"כ במבית לוי שבועות.

14 ברכות לג: שו"ע אור"ח סי' תצ"א ס"ב.

15 ברכות לג: אמר רב יוסף וכו' מדבר ושמואל ידענא דתקינו לן מרגניתא בבבל ותודיעני ה' אלקינו וכו', ובמהרש"א שם ביאר דבר נפלא הא דהאי תקנה היתה בבל דוקא וז"ל דקדיק לומר בבבל דאפשר משום בני ארץ ישראל לא הוו מתקני ליה כיון דאין עושין רק יום אחד יו"ט ברוב השנים לא יבא יו"ט במ"ש, דאם חל פסח ביום ג' או ביום ה' לא יבא כלל מהיו"ט במוצ"ש, רק אם חל פסח ביום ו' או ביום א' יבא יום א' מהיו"ט במוצ"ש אבל משום בני בבל שהוא חו"ל נוהגין שני יו"ט קדש יבא ברוב השנים או יו"ט ראשון או יו"ט שני במוצ"ש תקינו ליה שפיר עכ"ל.

16 מ"ב ס"ק ד'.

ואם טעה וטעם (אפילו משקין חוץ ממים) קודם שהבדיל על הכוס צריך לחזור ולהתפלל ולהבדיל בתפילה, כמבואר בשו"ע סי' רצד ס"א, ובבה"ל שם ד"ה ואם טעה.

17 פסחים קג. שו"ע אור"ח סי' תנ"ג ס"א.

18 שש"כ פס"ב סט"ו ובהערה שם בשם הגר"ש אויערבאך זצ"ל.

19 והמתבונן במה שאומר אשר בחר בנו ורוממנו מכל לשון וקדשנו במצותיו וכו' נתנה הנפש במקומה מרוב שמחה והתלהבות וקרבת ה' לי טוב.

20 הנה כיון שיש נרות בבית היה מקום לומר שלא להדליק נר מיוחד להבדלה דהוי נר של בטלה וכמבואר בסי' תקי"ד ס"ה דגר שאין צריך לו אסור להדליק, אמנם בכך החיים סי' רצ"ח ס"ק י"ב כתב וז"ל הארי"ז וז"ל היה מדליק נר של שעה ומברך עליו ולא היה מבדיל על הנר שבתית רק באבוקה מיוחדת ע"ש, וגר"ה מדבריו דיש טעם בזה להדליק נר מיוחד להבדלה, ומעתה הוי כנר של מצוה ושל בית הכנסת המבואר שם בשו"ע דמותר להדליק.

דאין בטבילה איסור משום הכנה, ויש לדחות דדילמא ה"מ בטבילה מטומאה דהוא נהנה כבר מבעוד יום שנטהר מטומאתו משא"כ בטבילה לשם תוספת טהרה אם כבר טבל בבוקר לכבוד שבת, אין טבילה זו אלא לכבוד הרגל וצ"ע, ובספר מבית לוי כתב דמין בעל שבת הלוי זצ"ל הגם שהיה מרבה בטבילה במקוואות לא היה טובל בשבת אחה"צ לכבוד יו"ט.

8 ובגדי יו"ט יהיו יותר טובים משל שבת, שו"ע סי' תקכ"ט ס"ק כ"ג.

9 כף החיים שם ס"ק כ"ג וז"ל ואם חל יו"ט במוצ"ש לא ילבש בגדי יו"ט ביום שבת סמוך לחשיכה משום שנראה כמכין משבת ליו"ט, אלא או ילבשם מבעוד יום ויכוון בהם גם לכבוד שבת, או שלא ילבשם עד שיהיה לילה ודאי עכ"ל.

10 מ"ב סי' רצ"א ס"ק י"ז, ולא יאכל הרבה בכדי שיוכל לאכול סעודת יו"ט רביאבן.

11 מ"ב שם, וכיצד יעשה יברך ברכת המזון באמצע סעודתו, ואח"כ יקום וילך וימתין מעט בינתיים, ואותן שנשארים במקומו לא יצאו ידי חובתן דהוי כסעודה אחת, כ"כ המג"א סי' רצ"א ס"ק ו', והמ"ב שם ס"ק ד', וע"ע במהר"ש בסי' תמ"ד ס"ק א', ובמ"ב ס"ק ח', ושיעור הזמן שימתין הוא כרבע שעה, כ"כ מו"ר הגר"מ קלין שליט"א.

וכל זה אם אוכל הסעודה אחר חצות אבל קודם חצות כתב בשעה"צ שם וז"ל ולא העתקתי מש"כ המג"א דיחלק לשנים אפילו קודם חצות כדי לצאת עכ"פ דעת איזה פוסקים דס"ל דאף בזה מקיים סעודה שלישית דהוא חומרא דאתי לעדי קולא דלפסק השו"ע שאינו יוצא קודם חצות ממילא היא ברכה שאינה צריכה עכ"ל.

12 שו"ע שם ס"ה.

13 זמן יציאת השבת לפי אופק ב"ב הוא בשעה 8:26, ולנוהגים כר"ת הוא בשעה 8:56.

תחיית עולם ההוראה במודז'יץ

כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א בשיחה בכולל הוראה בביתו"ד בבני ברק

מהו ה'סוד' לאוירה מיוחדת זו?

אין סודות. מדובר בסייעתא דשמיא גדולה. האברכים רואים עד כמה קיומו של כולל זה חשוב לרבי, ואין ספק שהדבר מגביר את החשק והרצון להתקדם ולהצליח במשימת הקודש.

הרה"צ ר' יעקב בוק שליט"א: כאילו נלחמים על החיים!

עולם הכוללים אינו זר לך...

אכן, עד להקמת הכולל למדתי בכולל 'עיון', ואף בכולל הלכה...

מה גורם לאברך לעזוב כולל ותיק ומוצלח לטובת כולל חדש?

האמת שרבות חיפשתי כולל לאברכים מצוינים, כזה שילמדו בו מקצוע הלכתי ביסודיות וברצינות, ושייבו בו מורה הוראה למען יוכלו לדון עימו בנבכי ההלכה. חשוב לי מאוד גם הנושא של 'לצאת להוראה'.

הכולל החדש שנפתח עונה על כל הדרישות, מה גם שידעתי את רצונו של כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א בקיומו של כולל מיוחד זה. קמתי ועברתי לכולל החדש.

כיום, חודש אחרי, איך אתה רואה את הצעד שעשית?

אני מודה לה' כל יום. מדובר בכולל איכותי שכמעט ואין בנמצא כמותו. מיד כשנכנסתי חשתי שמדובר במשהו שונה. אי אפשר לתאר את אש התורה הבווער בהיכל הכולל. והלומדים? בחירי עולם התורה, אברכים שאינם מתעניינים בשום דבר שאינו קשור לתורה.

מדובר באמת באברכים רציניים, כאלה 'עם ראש על הכתפיים', מביני עניין. יש עם מי לדבר בלימוד!

תוכל לשתף אותנו בדוגמה קטנה?

נדמה לי שזה היה בשבוע השני של הזמן. הצגתי חידוש מסוים בפני הלומדים - וכמו נדלקה אש גדולה... הלומדים נלחמו על החידוש הזה כמו נלחמים הם על חייהם, הביעו סברות עמוקות והוכיחו מכל כיוון אפשרי בעד ונגד. הכולל היה כמרחק ואי אפשר היה לעצור את להט הדיון!

קטן. בשעה אחת בצהריים, עת מסתיים ה'סדר', קמים האברכים ממקומם בלית ברירה, מתקשים להתנתק מההווה המתוק האופף את היקום בנעימות התורה.

שלוש וחצי שעות, ניצול זמן מקסימלי.

ובפנים לעתיד: מהם התוכניות של הכולל החדש?

המטרה העומדת מול עינינו כעת היא להרבות את ספסלי בית המדרש ככל הניתן, ולהגביר את קול התורה ביתר שאת וביתר עוז. בד בבד אנו בעזרת ה' עולים על המסלול בדרך לכבישת היעד הנכסף של 'יורה - יורה', כעת אנו לומדים את הלכות יו"ד ח"ב, ושואפים לקנות היטב את המקצוע, ולהיבחן עליו לרבות, ולצאת להוראה. כל הלומדים מכוונים לצאת להוראה ולפסוק הלכות בעזרת ה' אנו יושבים כאן בצוותא עם גדולי מורי ההוראה בישראל של דור העתיד, מבלי ספק!

ישנם עוד 'כוללים' בחצר הקודש. מה מייחד את הכולל להוראה?

אכן, יש בליבי מקום של כבוד לכל הכוללים וללומדיהם. בכלל יש להעריך כל אברך הקובע עתים לתורה בלימוד דף היומי או 'משנה ברורה'. אבל כאן הרבי דורש מאיתנו דבר מסוים, עלינו להציג 'קבלות' של כבישת היעד הנכסף בעז'ה!

הכולל הזה, הוא הפנים של מודז'יץ!

אתם מוכרחים לבוא ולראות את אוירת הלימוד הייחודית, כשמצד אחד אין אווירה מלחיצה ומתוחה, הכול מלא גישמאק וטעם, אולם מצד שני אין זה גורע במאומה מן הרצינות האופפת את ההיכל.

בכולל ישנם אברכים בשלל גילאים, כאמור. המכנה המשותף של הלומדים אינו הגיל - אלא ה'ברען', הרצון וההתמדה.

נקודה נוספת שמייחדת את הכולל על פני הרבה כוללים אחרים ברחבי הארץ. אין שיחות חולין! אפילו כאשר מדובר בפרשיות המסעירות את כלל הציבור החרדי בישראל, בכולל שלנו אין הם נוגעים.

מה שלא נוגע להלכה למעשה - לא מעניין!

בימים אלה ממש חווה מודז'יץ מהפכה של ממש. עוד ועוד אברכים בשלל גילאים מכוונים את עתידם להיות למורי הוראה בישראל.

אכן, אין זה חלום: בעוד שנים מספר, יתהלכו בינותינו בעזרת ה' עשרות רבנים אשר קנו את תורתם בהיכלי הכוללים דחסידי מודז'יץ ברחבי הארץ! תרומתה של קהילתנו הק' לעולם התורה היהודי ולשמירת מסורת ההלכה עומדת להיות עצומה, בעזרת ה'.

מחזה מדהים הוא זה, לראות את החיבור הפנימי העמוק שחשים האברכים ללימוד ההלכה במטרה לאסוקי שמעתתא אליבא דהלכתא, ולטעום את קול התורה המהדהד עת מתעורר ויכוז עז אודות 'קנייטש' הלכתי דקיק. כל זה מתרחש נגד עינינו בשלושת כוללי ההוראה שהוקמו בבתי החסידים ברחבי הארץ. ראשיתו בטבריה עיר הקודש, המשכו בכולל בעיר התורה והחסידות בהרי יהודה ביתר עילית, והנה זה חדש, כולל הוראה לאברכים מצוינים בעיר מלוכה, בבית המדרש הגדול בבני ברק.

לקראת חג השבועות, יום שבו היינו לעם, היטנו אוזן להקשיב ולהכיל את הרשמים של כמה ממחוללי מהפכת ההוראה המודז'יצאית, חברי ורבני הכוללים ברחבי הארץ, לשמוע כיצד הם רואים את ההווה והעתיד של עולם ההוראה בקהילתנו, ולהתרשם מטיב הפירות המתוקים הצומחים פארות בהיכלותינו. חזרנו נפעמים.

בני ברק

כולל להוראה בעיר התורה והחסידות, הוקם בראש חודש אייר האי שתא, לאור הוראתו של כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א במעמד הנחת אבן הפינה לבנין בית המדרש החדש.

ראש הכולל: הרה"צ ר' דוד דב שליט"א, ואיתו הגה"ח ר' יצחק שלמה פייגנבוים שליט"א.

מקום: בית המדרש הגדול.

זמן: סדר ראשון (לפני הצהריים), מיד לאחר חג השבועות יפתח כולל בשעות אחר הצהריים

מספר לומדים: עשרים וארבעה כ"י

הרה"צ ר' דוד דב שליט"א: האפשר להעביר

ריתחא דאורייתא באמצעות הכתב?

רצון קדשו של רבינו שליט"א בהקמת כולל זה נחתה עלינו במפתיע במעמד הנחת אבן הפינה. הרבי דיבר על כך שנבנה כעת בניין גדול לה' ולתורתו, אך הבניין הוא רק ה'גוף', המעטפת. הנשמה - היא התורה הקדושה. אי אפשר להקים גוף מבלי להחיות בתוכו נשמה!

באותה העת לא ידעתי שעל כתפיי תוטל מלאכת הקודש, וגם כאשר נקראתי אל המלאכה לא ידעתי כמה גדול הצימאון לדבר ה' זו הלכה בקרב האברכים החשובים בני קהילתנו.

בסייעתא דשמיא, זכינו לצאת לדרך חדשה ובהירה בראש חודש אייר, ממש לפני כחודש 'מים'. מטרת הכולל והאברכים הלומדים בו היא אחת ואין בלתה: לצאת להוראה בעוד שנים ספורות!

מה בנוגע לשמירת הזמנים?

ה'סדר' מתחיל בשעה 03:9 בבוקר. מי שלא ראה את היכל הכולל ברגעים מרנינים אלה - לא ראה חיבור לתורה מהו! כמו חיללים ניצבים האברכים בשערי הכולל, ובשעה האמורה כבר שקועים עמוק בנבכי הש"ך והט"ז. למשך שלוש וחצי שעות נמשכת מלחמת התורה במלוא עוזה, הללו והללו מתנצחים בעמקי נושאי הכלים מבלי לוותר על הבנה ומיצוי כל סעיף וסעיף -

בתוך זמן קצר מאז נפוצה השמועה על הקמת הכולל התקבצו בהתלהבות קבוצת אברכים נאה, המונה כעת עשרים וארבעה לומדים, הקבוצה עתידה להתרחב בקרוב. כולם אברכים משכמם ומעלה, מסלתה ושמנה של ציבור אנשי שלומינו.

דרך הלימוד הינה מיוחדת במינה, והיא מקיפה כל נקודה הלכתית החל מדברי הגמרא - ועד לאחרוני הפוסקים, מבלי

היה מדובר בחידוש שאינו נכון לפי הפוסקים, ידענו זאת, אבל רצינו לחדד את הנקודה שבכולל שלנו לא מקבלים כל פסק הלכה סתם כך, מוכרחים להגיע להבנת טעם הדבר עד לעומק! עלינו למצוא את ההלכה מתוך הסוגיא!

כך או כך, הררי ספרים נערמו מכל עבר, הוויכוחים הלכו וגברו, עד שלמעשה ערכנו שיחות טלפון עם כמה מורי הוראה חשובים בעיר, כדי לדון עימם בנושאים שהתחדדו לנו.

מה הסוד של שמירת הזמנים הייחודית של ה'כולל'?

כי באמת מדובר באברכים רציניים! גם בשבועות הראשונים, כשה'כולל' עדיין לא היה תחת תקנון מסודר, הדבר לא פגם בכחיה זה בשמירת הזמנים. הלומדים אוהבים את התורה ומתלהטים אחריה! אף אחד לא נמצא כאן כדי לעזוב בשעה אחת את הכולל...

כיצד אתה מתחבר לאברכים הצעירים ממך בגיל?

אנחנו חיים את הסוגיא, לא את הגיל.

כיצד אתה מתכוון לכבוש את היעד ולהגיע להוראה?

בסייעתא דשמיא, האברכים חוזרים ומשננים היטב את החומר הנלמד. ראש הכולל 'לא מרחם' בכל מה שנוגע לחזרות... זו הדרך היחידה לקנות קניינים הלכתיים!

היכן אתה רוצה לשמש כרב?

לפני הכול, בבית.

מקובל ש'אחד מאלף יוצא להוראה'. כמה אברכים עתידים לצאת להוראה מהכולל, לדעתך?

תקוותי שכמה שיותר. בכל אופן, האברכים 'צוקים' מחומר איכותי ביותר, נראה כאילו התקבצו כל ה'אחד מאלף' לתוך כולל אחד...

השבוע היה מי שגילה כי 'אברכי הכוללים שותים קפה'. האם יש קפה בכולל?

ודאי.

כמה פעמים ביום מתרחשים אספות אקראיות בחדר הקפה?

לא קורה.

מילה לסיום...

מעומק ליבי אני מברך את ראש הכולל שיזכה להאריך ימים על ממלכתו, ויזכה להנהיג את הכולל בחכמה ובתבונה עם כל הכלים שחנן אותו ה'. ושנזכה כולנו לצמוח פארי הוראה בישראל, כשאיפתו של כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א.

הרה"ג ר אפרים לרנר שליט"א: לומדים כאן אברכים 'מהאלפיון העליון'?

עולם הכוללים אינו זר לך...

אכן. עד עתה למדתי הלכות שבת בשני הסדרים ביום, וכעת צמצמתי את הלימוד ל'סדר שני', כדי שאוכל להקדיש את שעות

הבוקר ללימוד בכולל החדש.

מה גורם לאברך לעזוב כולל ותיק ומוצלח לטובת כולל חדש?

אני מאמין בהצלחת הכולל. יחד עם כל הלומדים נרתמנו להניע את הכולל למקום גבוה, בראותנו עד כמה הדבר חשוב לרבי.

אם היו לי אי אלו ספקות, הרי שכשננסתי אל הקודש פנימה לשאול האם לעשות את הצעד ולעבור לכולל החדש, וראיתי עד כמה הרבי מאמין בכולל וחפץ בו, נעלמו כל הספקות...

כיום, חודש אחרי, איך אתה רואה את הצעד שעשית?

ברוך ה', יש כאן קבוצה רצינית מאוד. כולם לוקחים את המשימה במלוא הרצינות, מקפידים על הזמנים. מעלים קול תורה אדיר בהיכל הכולל, דבר שהוא לכשעצמו מנוף גדול מאוד להצלחה.

כמובן שהכול בסייעתא דשמיא, אבל נראה שהכולל מתקדם למקום מופלא!

האם יש שיח משותף בין האברכים המבוגרים יותר לאלה הצעירים?

ודאי! התורה היא אחת.

האם עסקת כבר בעבר במקצוע ההלכתי הנלמד?

אכן.

נו, אולי תגלה לנו: האם אתה מבחין בהבדלים בפעם הזאת מקודמתה?

אין ספק. די בהשתתפות ב'חברות' הנמסרים על ידי הלומדים כדי להבחין שהלימוד כאן בכולל חדוד ומשונן היטב בפי הלומדים. אופי הכולל הוא בלימוד מעמיק ויסודי מחד - אבל לא איטי ו'נסחב' מאידך.

מה פשר ה'ריתחא דאורייתא' המופלא שיש בכולל?

משל ידוע מספר על תומך תורה גדול שהגיע בקובלנה לאחד מגדולי התורה, הוא שאל: מדוע התלמידים צועקים בשעת הלימוד? למה אי אפשר ללמוד בנעימות סבר וברוגע?

אמר לו אותו 'גדול': אם חלילה תראה את

מפעל החיים שלך עולה בלהבות, האם תצטעק?

העשיר השיב: ודאי, הן כל הוני הולך לסמיון!

- מבין אתה? הסביר ראש הישיבה, כשהתלמידים לומדים - הם מרגישים שזה מפעל החיים שלהם. כל חידוש יקר להם מפו, וכשמנסים להפריך אותו - הם נלחמים על מפעל החיים...

זה הסוד של ה'כולל': כל אברך חש שהתורה היא 'תורה דיליה'!

בכוונתך להיבחן על המקצוע ולצאת להוראה?

המטרה שהציב הרב פייגנבוים בתחילת הדרך, כפי ששמעתי ממנו, היא שכל הלומדים יצמחו להיות 'רבני קרית'...

כמה מלומדי הכולל, לדעתך, ייצאו להוראה?

הגמרא אמנם אומרת ש'אחד מאלף יוצא להוראה', אבל בכולל שלנו לומדים אברכים מופלגים מהאלפיון העליון... אלה אברכים היצוקים מכל החומרים הדרושים למורה הוראה בישראל...

השבוע היה מי שגילה לעולם כי מהותם של אברכי הכולל הוא 'לשתות קפה'. האם יש קפה בכולל?

כמובן. כולל חסידי או לא?

כמה פעמים ביום האברכים יוצאים להיכן קפה?

לא מקפידים על 'ארבע כוסות'...

מילה לסיום...

אני מקדיש את מילותיי לחברי לספסלי הכולל. מכיוון שמדובר באמת בקבוצה מיוחדת, נדיר למצוא כיום כולל האוצר בתוכו עשרים וארבעה יהלומים מושלמים ונדירים כמו שלנו. כולם יושבים ולומדים מתחילת ה'סדר' ועד סופו, בלי טלפונים ובלי אספות חרום...

ברכתי שנזכה למצות את מירב התוצרת ונשתמש בכלים האדירים שהכולל מעניק לנו. ושכל אחד יהיה האחד מאלף'...

עיר הקודש טבריא

הכולל להוראה בעיר הקודש טבריא, הוקם לפני כשנתיים, בחודש אלול תש"פ. בראשית הדרך מנתה הכולל כארבעה אברכים בלבד, אבל אלה היו גרעיני הצמיחה של תחיית עולם ההוראה בקהילתנו הק' בכל רחבי הארץ.

ראש הכולל: הגה"ח ר' יצחק שלמה פייגנבוים שליט"א.

מקום: ה'שטיבל' בטבריא.

זמן: בשני הסדרים.

מספר לומדים: שמונה (באיכות של מאה לומדים...) כ"ה.

הרה"ג ר' שמואל אליהו קרימולובסקי שליט"א: כמו חסידי קדמאי!

כשנתיים רצופות של לימוד מקצוע הלכתי לא קל. באיזה שלב נמצאים הלומדים כעת? ברוך השם, כעת חוזרים לומדי הכולל על

ל'שימוש' אצל מורי ההוראה השונים, ובד בבד נתקדם לכבוש את המקצוע ההלכתי הבא בסערה...

כיצד מתמודדים אברכים הלומדים בכולל מרוחק שעתיים נסיעה ממקום מושבו של ראש הכולל?

הרב פייגנבוים יושב בבני ברק, אך מצודתו פרושה עד לכינרת... הוא משמש כראש כולל ב'שלט רחוק', עושה את כל הדרך עד לכאן אחת לשבועיים - אבל נמצא עימנו כל הזמן. אנו מתקשרים אליו, שואלים שאלות ודנים בבבלי הסוגיות יחד עימו. הוא מכוון את דרכנו לעבר פסגת השאיפות של אברכי מוד"ץ בטבריא: להיות מורי הוראה.

הכולל בטבריא הוא כולל ההוראה הראשון שהוקם במוד"ץ בתקופת זמן זו. מה מביא קבוצת אברכים צעירה ליזום מפעל שאפתני ומאתגר שכזה?

השאלה הזו היא שאלה רק למי שאינו מכיר את הקהילה הטבריינית... מדובר בקבוצה רצינית מאוד, כזו היודעת את מטרותיה בחיים. היינו ה'נחשונים' בכל הקשור להקמת כולל להוראה. הדרשה לכולל כזה באה מלמטה, מהקהל... אנחנו יודעים שבעצם קיומו של הכולל אנו ממלאים את שאיפתו של הרבי שיהיו אברכים מורי הוראה בישראל.

אנו ניצבים על מהשמר, דרוכים ומוכנים לקרב. בעזרת ה' בעוד חמש עד עשר שנים - כולנו נהיה עם 'יורה - יורה'.

כיצד נראה סדר יום 'רגיל' בכולל?

ריתחא דאורייתא! לא רבים יודעים, אבל כיום קיים ב'שטיבל' כולל נוסף, של חסידי תולדות אהרן. הם הגיעו לכאן כי ביקשו לעצמם בית מדרש שיש בו 'ברען' ומצב של לימוד, ומצאו את המקום הכי בוער בטבריא...

קיים ב'שטיבל' מחברת 'יחודית ובה האברכים רושמים את חידושי התורה הנובעים מתוך הלימוד המעמיק. האם ישנו עוד כולל כזה?

שיטת הלימוד בכולל הביאה לכך שכיום, לאחר שנתיים, הספקנו לחזור ולשנן את החומר הנלמד קרוב לעשרים פעמים! יש כאן אברכים שניתן לבחון אותם במבחן סיכה, הם יידעו להשיב אפילו על שאלות כמו 'כמה פעמים ישנו מחלוקת בין הש"ך לט"ז בכל יו"ד ח"ב'.

רבני העיר כבר מכירים את לומדי הכולל, אנו פוגשים אותם רבות ומעלים בפניהם כל שאלה וקושיה העומדת בדרכנו.

היו תקופות של 'ירידה'?

בהחלט לא. אמנם בתחילה מנה הכולל רק כארבעה אברכים, אך כשהצטרפו אברכים נוספים לקהילה הטבריינית - הם הצטרפו אוטומטית לכולל. כי כשרואים אש גדולה כזו בוערת, אי אפשר שלא להצטרף...

חשוב לציין כאן את מי שעושה ופועל רבות למען הכולל, ומוסר את נפשו למען הצלחתו, הרב אפרים פרלמוטר. לומדי

השוררת כאן. כל הלומדים הם חסידים מודז'יץ, מכירים האחד את השני. האווירה כאן חמימה ומיוחדת.

ישנם רגעים של סערה?

ודאי. אבל זה לא קורה בהזמנה מראש... זה מתחיל כמו דיון רגיל אודות נקודה מסוימת הדורשת ביאור, החברותא יושבים מול ראש הכולל ודנים בעומק ההלכה, ולפתע מצטרפים כל הכולל ובית המדרש סוער כמרוקח.

הדיונים כה סוערים, עד שהם נמשכים לעתים גם ליום שלמחרת. האברכים מגיעים טעונים בסברות שהגו במשך היום - והוויכוח ממשיך ללחוט...

האם ידוע על יחס מיוחד של כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א לכולל?

ודאי. כל הלומדים חשים שזה 'דעם רעביס כולל', ולא בכדי. החזון של הרבי הוא שיהיו אברכים מורי הוראה בקהילתנו.

בראש חודש אייר נסענו קבוצת אברכים להתפלל את תפילת ראש חודש בצל הקדוש, ולאחר ה'לחיים' נכנסנו לקדוש פנימה, הרבי הביע את התרגשותו מהתחדשות הכולל וחזיק אותנו מאוד.

האם לומדי הכולל מכוונים להוראה?

ודאי, בעז"ה לכשנסיים את המקצוע ניבחן אצל רבנים חשובים, וחלק גדול אף ימשיכו ל'שימוש'.

היכן תרצה לשמש כרב?

השאפיפה שלי היא לדעת היטב את כל חלקי השולחן ערוך על בוריים ולדעת את המעשה אשר יעשון. כמובן שאם יוקם 'בית הוראה' של מודז'יץ, ישמחו לומדי הכולל להימנות על רשימת הרבנים.

כמה זמן מה'סדר' תופסים ה'נייעס'?

אין נושא אחר מלבד תורה. מהרגע שהחברותא מגיע - שוקעים בלימוד עם ה'פרישקייט' הייחודי ושוכחים מהכול.

השבוע היה מי שדיבר על כך שאברכי כולל שותים קפה. האם זה נכון לגבי הכולל בביתר עליית?

אמנם יש קפה, אבל זה הדבר השולי ביותר בכולל.

מילה לסיום...

כפי שאמרתי, הכולל החשוב שבו אני זוכה ללמוד מוביל את החזון של כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א להצמיח מורי הוראה בישראל, וכולנו בעזרת ה' מכוונים לשם, עם הפנים קדימה!

מה גורם לאברך לעזוב כולל ותיק ומוצלח לטובת כולל חדש?

ביקשתי להתחדשות בלימוד התורה.

כיום, חודש אחרי, איך אתה רואה את הצעד שעשית?

ברוך ה', אי אפשר לתאר במילים את ההנאה של לומדי הכולל המתחדש בביתר עליית.

מתחדש? למה הכוונה?

הכולל להוראה בביתר עליית היה ממוקם עד לפני זמן לא רב בבית מדרש גדול שבו ישבו עוד כוללים, כך שחסרה הייחודיות והלכידות המודז'יצאית בין הלומדים. גם מספר הלומדים היה קטן יותר.

כעת, לקראת זמן קצר עבר הכולל ל'שטיבל' הזמני החדש בעיר, נוספו אברכים ובעיקר, בראשות הכולל עומד הגאון ר' דוד בויס, מרבני העיר ביתר עליית.

מילה על ראש הכולל החדש?

מדובר בתלמיד חכם בקנה מידה עצום, ידען מופלא. בכל יום מחדש אנו עומדים משתאים נוכח היקף הידיעות העצום, כשבחדא מחתא נשלפים דברי חז"ל עלומים אי שם בין דפי הש"ס - והערה מרומזת של הישערי תשובה' בהלכות שבת. מפעים.

האברכים חשים קשר מיוחד עם ראש הכולל, המגיע לכאן במטרה אחת ויחידה: להוסיף ידע ולהצמיד את הלומדים לפסגת השאיפות, לצאת להוראה!

בשונה מהרבה כוללים, ראש הכולל אינו ישוב בשולחן ה'מורח'. הוא מתהלך בין הלומדים, ודן אודות דברי השולחן ערוך ונושאי הכלים.

ראש הכולל מוסר שיעור הלכתי אחת לשבוע. לאחר ימים עמוסים בשקיעות בתורה לעומק דברי הראשונים והפוסקים, ולאחר חזרה מקיפה ביום חמישי, מוסר ראש הכולל שיעור המלא וגדוש בפסקים עלומים של רבותינו האחרונים השופכים אור על סוגיות סבוכות.

כיצד נגדיר את הכולל להוראה דחסידי מודז'יץ בביתר עליית?

אומר זאת הכי קצר שאפשר: שילוב של רצינות עם אווירה נפלאה.

מצד אחד, כל הלומדים כאן הינם אברכים משכמים ומעלה השואפים לשבת באהלה של תורה, משוחחים אך ורק אודות הסוגיות הנלמדות, אולם מצד שני אין ה פוגע באווירה המיוחדת והמאוחדת

מאידך. אנו שמחים שמודז'יץ היא מקום תורה אמיתי, ורק מתפללים שהכולל החדש לא יגזול מאיתנו זמן יקר של הרב פייגנבוים...

מדהים לראות את החיבור שה'הוראה' יוצרת בין כל האברכים מכל רחבי הארץ. בשבוע שעבר, לפני ה'טיש', התפתחה 'קפקע' גדולה מאוד בין האברכים. ומה היה הנושא המדובר? הלכה! דיברנו אברכי טבריא עם אברכי בני ברק וביתר עליית, על קושיית הש"ך פה ועל הערת ה'נודע ביהודה' שם. מדהים!

בשעתו, כאשר ייסד כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א את 'עמוד היומי בהלכה', דיבר בקדשו שהמטרה בכך היא שכאשר ייפגשו מודז'יצער חסידים - יהיה להם על מה לשוחח.

ברוך ה', אנו רואים את השאיפה הזו מתרחשת מול העיניים! פעמי משיח! השיח הוא: האם כבר למדתם את קפ"ז, ומה אתם אומרים על ה'פתחי תשובה' הארוך בסעיף ג'?

מהו סוד ההצלחה של הכולל?

אנו מדברים לא פעם שכל אברך צריך להיות 'אסטרטג', מי שחפץ להצליח, עליו לבנות אסטרטגיה, לדעת מה הוא רוצה מעצמו, לאן הוא שואף להגיע ולהשתמש בכל הכלים העומדים לרשותו.

יש כאן אחדות מופלאה, ויחד אנו מתקדמים למטרה הגדולה של חייו, להיות למורי הוראה בישראל!

אמנם אינכם שומעים עדכונים פוליטיים, אבל השבוע היה מי שגילה לעולם כי מהותם של אברכי הכולל הוא 'לשתות קפה'. האם יש קפה בכולל?

מה השאלה?

כמה זמן ביום נמצא אברך ממוצע בחדר הקפה?

זה החדר המשעמם ביותר בשטיבל. ישנם אברכים השוכחים לשתות קפה, כי לומדים ברציפות ושקועים בדברי תורה...

מילה לסיום...

אין קץ להערכה שיש בליבנו לראש הכולל, המטריח את עצמו לבוא הנה, על אף טרוחתיו ופועליו הרבים!

ביתר עליית

הכולל להוראה בעיר התורה והחסידות בהרי יהודה אמנם הוקם לפני כשנה, אך כעת, לקראת זמן קצר, חווה הכולל התחדשות מיוחדת בכל התחומים.

ראש הכולל: הגה"ח ר' דוד בויס שליט"א.

מקום: ה'שטיבל' הזמני בביתר עליית.

זמן: לפני הצהרים.

מספר לומדים: אחד עשר כ"י.

הרה"ג ר' משה בקנרוט שליט"א:

עולם הכוללים אינו זר לך...

אכן, למדתי בכולל 'חושן משפט' בעיר העתיקה בירושלים.

נעשה ונשמע !

איתא במסכת שבת דף פ"ח ע"א, דרש ר' סימאי בשעה שהקדימו ישראל נעשה ונשמע באו ששים רבוא של מלאכי השרת לכל אחד ואחד מישראל קשרו לו שני כתרים אחד כנגד נעשה ואחד כנגד נשמע. אמר ר' אבא בשעה שהקדימו ישראל נעשה ונשמע יצתה בת קול ואמרה להן מי גילה רז זה לבני, וכו'.

ומסופר בגמ', ההוא צדוקי דחזייה לרבא דקא מעיין בשמעתא ויתבה אצבעתה תותי כרעא, וקא מייץ בהו, וקא מבנן אצבעתיה דמא, א"ל עמא פיזיזא דקדמיתו פומיכו לאודניכו אכתי בפחותיכו קיימיתו, ברישא איבעיא לכו למישמיעה, אי מציתו קבליתו, ואי לא, לא קבליתו, א"ל אנן דסגינן בשלימותא כתיב בן "תומת ישרים תנחם", הנך אינשי דסגן בעלילתא כתיב בהו "וסלף בוגדים ירשם". וכתב הבית הלוי בפרשת משפטים, להקשות, מדוע כתוב בשעה שהקדימו, ולא כתב בשעה שאמרו, מהו לשון הקדמה. עוד הקשה מדוע ב' כתרים, בשלמא על הנעשה מגיע כתר, אבל על הנשמע, וכי איך יעשה אם לא ילמד, הרי הלימוד מביא לידי מעשה, ומדוע מגיע כתר על הנשמע, שהוא הגורם לנעשה.

והכתב לתרץ על פי יסוד גדול, דלימוד תורה יש לו ב' פנים, ידיעת התורה, ולימוד התורה. דהיינו, אשה חייבת ללמוד הלכות שבת וכו', כדי שתוכל להלך בית כשר למהדרין, אבל אחרי שלמדה את ההלכות האלו, אין לה יותר חיוב של לימוד התורה, דכל לימוד התורה שלה הוא כדי לדעת את התורה ואת הלכותיה, למנוע אותה מעשיית עבירות, ולקיים מצוות, וכל סיבת לימוד התורה הוא כדי לקיימן, ולאחר שלמדה תורה היא אינה חייבת להמשיך ללמוד, וגדולה מזו כל המלמד את בתו תורה כאילו למדה תפלות. לעומת זאת אנחנו, האנשים, מצווים ללמוד בכל רגע, ואף שכבר למדנו ויודעים אנו את ההלכות וכו', יש לנו חובה להמשיך ולעמול בתורה, כמ"ש "ובהם נהגה יומם ולילה". וכדאיתא במסכת מנחות, דף צ"ט ע"ב, שאל בן דמא בן אחותו של ר' ישמעאל את ר', כגון אני שלמדתי כל התורה כולה מהו שאלמד חכמה יונית, א"ל צא ובדוק שעה שאינו לא יום ולא לילה, ועצם לימוד התורה הוא מצוה בפני עצמה, ואין הקב"ה סופר דפי גמרא, אלא הוא סופר שעות, כמה שעות למדת ביום.

וכן הכא בקבלת התורה, אם עם ישראל היה אומר נשמע ונעשה, היה משמע שלימודם הוא כדי לדעת את התורה, ועל זה באמת לא מגיע כתר, אבל עכשיו שהם אמרו "נעשה ונשמע", הם קבלו על עצמם, שגם אחרי ש"נעשה", היינו שנדע כבר את ההלכות, "נשמע", נמשיך ללמוד בהתמדה, כי אנו מחויבים ללמוד בכל עת, ועל כזה נשמע מגיע כתר, כיון לא לימוד בשביל לעשות ולקיים את התורה בלבד, אלא זה לימוד בעצמותו שחייבים בו. וזכור ! הלימוד הוא לא כדי להגיע לתכלית, אלא עצם הלימוד הוא התכלית של האדם, וד"ל.

ולכאורה יש לעיין מדוע ר' ישמעאל ענה לו צא ובדוק שעה שאינו לא יום ולא לילה, אם רצה לומר לו שאסור ללמוד חכמה יונית היה יכול לומר לו בשפה ברורה שאסור ללמוד חכמה יונית.

והחפץ חיים המשיך תירוץ לאחד שלמד אצל חייט מלאכת התפירה ועבד אצלו מספר שנים כשכיר, וכשידע כבר לתפור בעצמו חשב למה אני לא אהיה תופר עצמאי. החליט לפתוח מתפרה וקיבל מאנשים בדים על מנת לתפור להם בגדים. היות ולא היה לו מקום לעשות את עבודתו, עשה את העבודה במתפרה של הבעל הבית בשעות שהמתפרה הייתה סגורה והתחיל תופר במכונה ומשתמש בשלחן ובמספרים של בעל המתפרה.

יום אחד נכנס הבעל הבית למקום עבודתו שלא בשעות העבודה, והוא רואה את החייט עושה את עבודתו הפרטית. אמר לו איני יכול להפריע לך שתעבוד כעצמאי אתה אינך משועבד לעבוד אצלי, אבל תתפור במכונה שלך ובשלחן שלך ובמספרים שלך, אבל לבא ולתפור במכונה שלי וכו' היתכן ! אין חוצפה גדולה מזו.

כך אמר לו ר' ישמעאל אתה יכול ללמוד חכמה יונית אבל לא על השלחן שלי, דהיינו אתה יכול לברוא זמן חדש וללמוד חכמה יונית אבל הזמן שלי נברא רק ללמוד תורה. רואים מדבריו של החפץ חיים דלא רק הגוף והנשמה הם

שייכים להקב"ה אלא גם הזמן שייך להקב"ה, ואי אפשר לעשות בזמן של הקב"ה כרצוננו, אלא בכל רגע חייב הוא בלימוד התורה, והדברים נפלאים.

"אשרי מי שבא לכאן ותלמודו בידו" אמר מהר"ם שפירא מלובלין זצוק"ל "לכאן" בגימטריא "מאה ואחד", אינו דומה שונה פרקו מאה פעמים למאה פעמים ואחד, אשרי מי שבא לכאן לאחר שחזר על לימודו מאה ואחד פעמים, ותלמודו בידו.

מי גילה לבני רז זה !

איתא במסכת שבת דף פ"ח ע"א בשעה שהקדימו ישראל נעשה ונשמע יצתה בת קול ואמרה להן מי גילה לבני רז זה שמלאכי השרת משתמשין בו. ולכאורה תמוה מדוע כתב רז זה לבני דוקא ולא נקט מי גילה לישראל רז זה. עוד קשה מה שייך להקדים נעשה ונשמע לקיים מצוה לפני ששמעו מה היא המצוה.

והכתב האמרי אש ליישב על פי מש"כ במסכת בבא בתרא דף י' ע"א בזמן שאתם עושין רצונו של מקום אתם קרוין בנים, בזמן שאין אתם עושין רצונו של מקום אתם קרוין עבדים. והוא תמוה אם אין עושין רצונו של מקום מדוע נקראו עבדים, הרי כזה עבד צריך לזורקו מהעבודה היות ואינו ממלא תפקידו.

אלא דיש חילוק בין עבד לבן, דהעבד מקיים רק מה שהאדון מצוה עליו ותו לא, ואילו בן עושה מה שאביו מצוה עליו וגם את הרצון של אביו, כגון אם מבקש ממנו להביא לו כוס תה מבין הוא כי הוא רוצה גם מזונות לשתיית התה, אף שאביו לא בקש ממנו זאת. וזה הכוונה בזמן שאינם עושים רצונו של מקום אלא רק מה שמצוים עליהם הם נקראים עבדים. ובזמן שעושים רצונו של מקום נקראים בנים, דמקיימין לא רק את צווי אביהם אלא גם את רצונו. ולפי"ז מובן שהקדימו נעשה ונשמע דהיינו לא רק שקיימו מה שצונו עליהם אלא עשו את הרצון של הקב"ה קודם שנשמע. ולכן מדויק הלשון מי גילה רז זה "לבני" דוקא, כי הם עושים רצונו של מקום ולכן הקדימו נעשה ונשמע.

זמן מתן תורתנו !

הקשה המג"א בשו"ע סימן תצ"ד איך אנו אומרים בחג שבועות שהוא ו' סיון זמן מתן תורתנו הרי קיי"ל כר"י שבז' סיון ניתנה תורה כמבואר במסכת שבת ואנו עושים חג שבועות בו' סיון, וכתב שבא לרמוז על יו"ט שני של גלויות. ועיין בקדושת לוי מש"כ לבאר בזה, ומש"כ בספר אמרי שאול, ואכמ"ל.

והמהרש"א כתב לתרץ קושיה זו, דכוונת ה' יתברך להורות דיראת חטא קודמת לחכמתו במעלה ובזמן. היינו אף שהתורה ניתנה בז' סיון מכל מקום כל שיראתו קודמת לחכמתו חכמתו מתקיימת ולכן קבעו את היום שלפני מתן תורה שהוא יראת חטא ליום קבלת התורה.

והנה איתא במסכת פסחים פרק אלו דברים דרב יוסף אמר עבדו לי עגלת תלתא בימים דעצרתא, ואמר אי לאו האי יומא דקא גרים כמה יוסף איכא בשוקא.

ולכאורה תמוה הרי רב יוסף היה עניו וכדאיתא במסכת סוטה משמת רבי בטלה ענוה אמר רב יוסף לא תיתיני ענוה דאיכא אנא. ואיך כאן התפאר שמחמת נתינת התורה הוא עדיף משאר אינשי.

והנה הבאר היטב דלפי המהרש"א שכתבנו לעיל לא קשיא, וכוונתו היתה שהרי ענוה מביאה לידי יראת חטא ורב יוסף חוץ ממידת הענוה יראת חטא קודמת לחכמתו ולכן אמר שאם לא היו עושים חג מתן תורה ביום החמישים אלא ביום נ"א לא היו יודעים שיראת חטא גדולה על מעלת החכמה ולא היתה מעלתי יותר על כולם וכמה יוסף איכא בשוקא. אבל עכשיו שעשו חג מתן תורה ביום נ' וקשה קושיית המג"א, לפי תירוץו של המהרש"א אתי שפיר דיראת חטא קודמת לחכמתו.

ובספר "קדושת ציון" של הגה"ק בן ציון הלברשטאם מבאבוב זצוק"ל כתב ליישב, דלכאורה יש לעיין איך יתכן שאדם יקיים כל התרי"ג מצוות הרי יש מצוות שלא שייכים בכללם כגון פדיון הבן, יבום, חליצה.

אלא שיש ג' דרכים לזה, א'. על ידי גלגול, שנשמעתו של אדם חוזרת בגוף אחר ואז הוא מקיים מצוות אחרות שלא

היה יכול לקיימן בגלגול הקודם. ב'. שאם יתנהג באחדות אז כל ישראל נחשבים לנפש אחת וכשזה מקיים מצוה זו וזה מקיים מצוה זו נחשב שכולם קיימו את המצוות. ג'. על ידי לימוד תורה של כל מצוה ומצוה, וכמ"ש במסכת מנחות דף ק"י כל העוסק בתורת חטאת כאילו הקריב חטאת.

וזה מה שאמר רב יוסף, דבזמן קבלת התורה כל כלל ישראל היו באחדות וכמ"ש "ויהן שם ישראל נגד ההר" כאיש אחד בלב אחד, ואילו לא למדת תורה בההוא יומא כמה יוסף איכא בשוקא, היינו הייתי צריך להגיע לעצה הראשונה ולהתגלגל בגופים אחרים כדי לקיים את כל התורה כולה.

ועל פי הסבר זה שמעתי לבאר מש"כ במסכת שבת דף י"א ע"א מעשה בנכרי אחד שבא לפני שמאי, אמר לו גירני וכו', בא לפני הלל אמר לו דעלך סני לחברך לא תעביד, זוהי כל התורה כולה ואידך פירושא זיל גמור. והכוונה שהגר ביקש מההלל שילמד אותו את כל התורה כולה מבלי שיצטרך להתגלגל כמה פעמים, ועל זה הוא ענה לו שיכול להשיג את זה או על ידי אחדות היינו מאן דסני לך לחברך לא תעביד, או על ידי לימוד התורה, וזה הכוונה ואידך, הדבר השני, זיל גמור, דעל ידי שילמד את המצוות יחשב כאילו קיימה.

תקון ליל שבועות !

בליל שבועות נוהגים לומר תיקון ליל שבועות, ומספרים על הרה"ק ר' אהרן מקרלין זצ"ל שנכנס בליל שבועות לביהמ"ד וראה אנשים אומרים תיקון ליל שבועות והכיר בהם שכל השנה אינם עוסקים בלימוד תורה, אמר להם אמשול לכם משל למה הדבר דומה לסיטונאי שבא לקימעונאי ומראה לו כל פעם דוגמאות שיש לו, ונדברים שיביא את הסחורה והוא אינו מביאה, הלא משועבד יחשב דכל תכלית הגזירות הוא כדי להביא את הבד עצמו, כן התיקון של ליל שבועות הוא רק דוגמאות של התורה ועיקר התכלית הוא להביא את הסחורה במשך כל השנה, דהיינו לימוד התורה.

ובשם האדמו"ר מרוז'ין זצוק"ל אמרו "תקון ליל שבועות" הוא "תערוך לפני שלחן", דהיינו על ידי נסיעתו לרבו רואה הוא כמה רחוק הוא מתורה ויראת שמים ועי"ז יודע מה צריך לתקן.

עוד אמר לפני "מי" אתה מטהרים, דהיינו לפני יום החמשים שהוא בגימטריא "מי" אתם מטהרים, "מי" מטהר אתכם, דהיינו ביום החמשים שהוא חג השבועות הקב"ה מטהר אתכם.

הכנה לקבלת התורה !

איתא באור החיים הקדוש דאיכא ג' דברים להכנה לקבלת התורה, א. "ויסעו מרפידים", התגברות והתעצמות בעסק התורה כי העצלות הוא עשב המפסיד השגחה, וחזיון בתורה צריך להיות בבחינת אדם כי ימות באהל. ב. "ויחננו במדבר ישים עצמו כמדבר", היינו מופקר לכל התורה כולה, והוא תיקון המידות וביחוד מידת הגאווה, ושפלות מועיל לזכירת התורה, וכמ"ש שבשפלנו זכר לנו, וכן זכור, תורת משה, כדי לזכור את התורה צריך להתנהג כמשה, במידת הענוה, וכן התורה נמשלה למים מה מים הולכין למקום נמוך אף דברי תורה אינן מתקיימן אלא אצל מי שמשפיל עצמו. ג. "ויהן שם ישראל כנגד ההר", כאיש אחד בלב אחד, דהתורה לא ניתנה ליחידים אלא לכלל כולו, וצריך לשמור על אחדות, וכדאיתא בדברי ישראל, "ויסעו מרפידים" הם אותיות פרדים, דלפעמים יש פירוד בין אדם לחבירו, ולפעמים יש פירוד באדם עצמו שאין תוכו כבורו והעיקר לשמור על אחדות בין אדם לחבירו ובאדם עצמו.

בימים אלו אנו עסוקים בבנין ביהמ"ד הגדול הנבנה לעין כל, ומקווים כי במהרה נזכה לראותו עומד על תילו, ומלא וגדוש עם בחורים, אברכים, ואנ"ש, שעמלים בו יומם ולילה, עם שאיפות להתעלות בתורה, יראת שמים, והחסידות, שזהו כל מטרתו של כ"ק מין אדמו"ר שליט"א העומד בראשו לראות שכל אחד לוקח חלק זה ברוחניות וזה בגשמיות, בבחינת "נעשה ונשמע", וזוהי ההכנה לבנין ביהמ"ק השלישי שיבנה במהרה אכ"ר.

נפלאות ב'אולפן'

לפני מספר שנים הוקם בסמיכות ל'בית המדרש' הגדול - מאחורי 'המרכז העולמי' ההולך ונבנה של חצר קדשנו, 'אולפן נגינה' בשם 'היכל בשירי זמרה', שמטרתו להוציא לאור העולם מניגוני רבקה' במלבוש מוזיקלי שימשוך את כלל המאזינים, גם של אלו שאין תחושתיהם דקות דיים, להסתפק ואף להתרגש מהצורה האוטנטית, המקורית והמתוקה, כפי שמזמרים זקני אנ"ש ז"ל כר' בן ציון שנקר, ר' וועלוול לער, ר' הערשל כאגן ר' איצ'ה ליפא פישביין ודומיהם, או אף כפי שנשמעים בהקלטות מן השולחנות הטהורים של רבקה' ק. אשר על כן עמדו סגל נבחר מחשובי מנגי' חצר קדשנו תחת ניצוחו של הרה"ח ר' עזריאל יעקב לרנר שליט"א והקימו את ה'אולפן'.

לכאורה סתם סקירה אגבית על עוד מפעל חשוב שהוקם בשנים האחרונות. מהי אם כן הסיבה שהביאתיני לדעת על האולפן? ובכן, שמעו נא סיפור מפעים שאירע בו בתקופה האחרונה.

אך בטרם אספר בפניכם את המעשיה המאלפה, שאין כמותה ללמדנו על אהבת תורה בין צעירי אנ"ש בס"ד, אקדים ואומר, שמעודי לא התחברתי, וזאת בלשון המעטה, לכל סיפורי המעשיות ול'כתבות הסקירה' שמספרות תחת כל עץ רענן על כל מיני אירועים 'רוויי הוד קדומים' למיניהם, שמתרחשים חדשות לבקרים בכל עת מצוא, למן 'פתיחת הזמן', 'כנס ההתעוררות' או בכל מעמד חשוב כזה או אחר, שעל אף חשיבותם המרובה, שחקו הם מזה עידן ועידנים עד דק את ערכה של המילה הכתובה, וגרמו לכל בר דעת לדלג עליהם בכל כתיב העת.

אשר על כן, משתדל אני לרחק מהם כרחוק מזרח ממערב, והנני מתמקד בלהפנות 'אלומות אור', אך לאי אלו מקרים ייחודיים שיש בהם כדי ללמוד ולהחכים.

יחד עם זאת, לא אוכל להתאפק מלספר את המקרה הבא, שכמדומני שהוא באמת ראוי לתואר 'רוויי הוד', שאמנם לא אירע לפני שנים רבות באיזה יודישע שטעטל שכוח במזרח אירופה, אך דווקא בגלל שהוא התרחש בין כותלי ה'אולפן' המדובר, וזאת עם כעשרה בחורים מאנ"ש שמהווים סוג של מדגם מייצג מהמתרחש בישיבתנו הקד', על כן לא אמצור בפעם הזאת את קולמוסי מ'מאמר סקירה' 'לכאורה' סתמי.

ובכן, זה דבר המעשה:

צלצל אלי נרגש ר' עזריאל יעקב לרנר, וכה סיפר בהתפעלות עצומה, - דברים כהווייתם: שמע נא שלמה, אתה חייב לבוא לראות מה קורה פה אצלי באולפן... מה קרה? שאלתי בסקרנות. אני גר באשדוד, האולפן ממוקם בבני ברק, ומה לי כי אבוא סתם כך ביום של חול.

בוא הנה, התעלם ר' עזריאל מדבריי, אתה לא תאמין...

מקודם, לקראת הפסקת הצהריים בישיבה קטנה - 'נחלת דן', ביקשתי מהממשיג שאני חפץ לקרוא לכעשרה בחורים שיבואו עם גמרותיהם לחדר האולפן שנמצא בסמיכות מקום לישיבה, על מנת שילמדו בו מספר דקות, משום שאנו צריכים לעשות מספר תמונות שנצרכות לנו לפעילות השוטפת.

נו, שאלתי באי הבנה, הצלם גמר את מלאכתו? הוא תיעד אותם מכל זווית אפשרית? אתה יכול לשחרר אותם בחזרה לישיבה.

לא, התקומם ר' עזריאל, אתה לא מבין מה קורה פה, אני ביקשתי מהם שיפתחו את הגמרות וילמדו מעט עד שהצלם יסיים לצלם, ואכן כולם הסתדרו בטבעיות בחברותות והחלו לשנן בחשק את השיעור ששמעו לפני כשעה מהמגיד שיעור...

נו, שאלתי שוב, ומה עכשיו...

שמע נא, השיב ר' עזריאל, מדוע זה לא תבין, הצלם סיים לצלם כבר לפני קרוב למחצית השעה.

אף אחד לא התבונן בו בעת שעסק במלאכתו, לא בחיך ולא בפזילה אף לא מתוך סקרנות קצרת טווח, ואף אחד מביניהם גם לא שם ליבו לכן שהצלם ארז מזה עידן ועידנים את ציוד הצילום והסתלק לדרכו. פשוט מאד, כולם התיישבו ללמוד כאילו הם נמצאים בסדר הלימוד בישיבה, שוקלים וטרים בעוז בדברי הסוגיא, והם אינם חושבים כלל לסיים...

זה נראה, סיים ר' עזריאל את סיפורו, שהם הבינו שביקשתי ש'כרגע' צריכים הם ללמוד פה באולפן תחת להיות בישיבה, וכל עוד לא אומר להם מפורשות שעליהם לשוב לאוהלם, אזי ימשיכו ויעמיקו עוד ועוד בדברי הראשונים כפי שמעום מהמגיד שיעור... 'לימוד תורה בהתמדה' - מה לי הכא ומה לי התם...

כל מילה נוספת מיותרת!

ביצד נעשים 'רעבים ומשתוקקים'

בליכה מתנפלים כרעבים

היום מקדימים ללילה וברכת אהבה שבק"ש. ויש לבאר עפ"י מש"כ בספה"ק 'דברי ישראל' וז"ל: אי' כי מדת הטוב להטיב ויותר ממה שעגל רוצה לינק וכו' כידוע, וז"ש גמירי מן שמאי מיהב יהבי כל טוב, אך המניעה היא מצד המקבל, וז"פ 'משקל לא שקלי' היינו מקבל אין, שאין כלי ראוי לקבל, ע"כ. נמצא לפי"ז שעיקר הפעולה לקבלת התורה, אינה לגרום להקב"ה לתת שהרי הקב"ה חפץ בזה מעצמו, ועוד יותר ממה שאנו רוצים, אלא שנצרך להכין את עצמו שיהיה ראוי לקבל, וכן פירשו על מה שתיקנו לנו חז"ל את נוסח התפילה ביום טוב של שבועות, לומר זמן מתן תורתנו, ולא תקנו לומר קבלת תורתנו, כי עיקר היום בעצמו הוא נתינת התורה, וכל אחד צריך להכין את עצמו ולקחת.

מי ש'מורעב/ ממלאים את כליו.

והדרך להכין את עצמו להיות כלי הוא ע"י שמשתוקק ורוצה לקבל, ונוסף על זה שברור אצלו שאין דבר אחר שימלא את מבוקשו, אלא תורה הקדושה, וככל שמאריך אדם להתבונן ולבא אל ההכרה, שבלא תורה הרי הוא רחוק מהשי"ת תכלית הריחוק. שהרי אנו נמצאים בעולם העשיה, שהוא המקום המגושם ביותר, ולעומת זה נשמתו באה ממקור עליון, והיא חצובה מתחת כסא הכבוד, נמצא שבאה אל מקום שפל כל כך. והרי זה רחמנות גדולה מאוד מאוד, וכן דימו חז"ל את הנשמה לבת מלך, וז"ל עה"פ (קהלת ו') "וגם הנפש לא תמלא". לעירני (כן ע"ד פשוט) שהיה נשוי בת מלכים אע"פ שמאכילה כל מעדני עולם אינו יוצא ידי חובתו, למה, (מפני) שהיא בת מלכים, כך שכל מה שיפעל אדם עם הנפש (מהנאות העוה"ז) אינו יוצא ידי חובתו למה שהיא מלמעלה.

וא"כ הנשמה היא כגר בארץ רחוקה, שאינו מבין כל כך את שפת המקום, והעיקר שאינו סובל את מנהגיהם המשוונים, והוא צר לו מאוד, ושואל את נפשו למות. וכאשר נודע לנשמה שהקב"ה נתן לתחתונים את התורה, מיד היא רצה ומדלגת כאיל, לשתות ולמצא מנוח בדברי התורה, שהם מן העליונים כמוה, ומכאן נובעת ההכנה שקודם לקריאת התורה, בלימוד הלילה, ובזיקה הגדולה שבברכת אהבה בק"ש, ואז בלא הזמן, השי"ת ממלא את הכלים שהוכנו בשפע של קדושה וטהרה ושמירת התורה והמצוות.

תפילה, 'שיסיר השטיות ונוכה להשתוקק'

ובברכת אהבת עולם מזכירים, ושבור עול הגויים מעל צווארינו ותולכינו מהרה קוממיות לארצינו, ויש לפרש עפ"י מה שראיתי ברשב"א (בשם ירושלמי שבת פרק שמונה שריצים). עה"פ ונתן עול ברזל על צואריך, וזהו הרעיון, והמפרשים כתבו שם, שהכונה למחשבה על הצרות שתופסת את האדם, וקושרת אותו לצרותיו יותר ממה שהם באמת, ואינו יכול לברוח מהם, ולעניינו, כאשר אדם אינו מפנים שאכן יכול הוא להיות יותר רחוני, ויש אפשרות ע"י התורה לדבוק בקב"ה, וא"כ הוא אינו שואף להתרומם ולהתעלות, ואינו עושה את עצמו כלי קיבול, ועי"ז באמת אינו זוכה לקחת איתו מן היום הזה את מה שאפשר לקחת ממנו, ועי"ז אנו מתפללים ושבור עול הגליות מעל צווארינו, שישבור ויסיר את עול המחשבה העקומה, שנובעת מן השכחה, שהנשמה שוכחת את בית אביה, ועי"ז נזכה להשתוקק כראוי ולבקש ולהפציר ואח"כ נזכה לקבלת התורה, וזהו קוממיות שנהיה גבוהים בקומה, דהיינו בקומה רוחנית גבוהה.

כבר נתבאר שחז"ל ייחדו את ברכת אהבה שבק"ש, לעסוק בתורה, והטעם נראה בפשטות, שבוה ניכר יותר מן הכל האהבה שבין הקב"ה ובנ"י, בין אהבתו להם, שניכר בזה שנתן להם את תורתו, מה שלא נתן אפי' למלאכים, והיתה טמונה וספונה באוצרו, עד שנתן להם במעמד הר סיני, ובין אהבתם אליו, שניכר במה שהם עוסקים בתורה בכל כחם, ושומרים עליה בכל לבם ובכל נפשם, ושתי אהבות אלו מעוררות זו את זו. שבזמן שהקב"ה רואה את מסירותם של בנ"י אליו, הוא מתעורר להחזיר להם אהבה גדולה היתירה, וכן להיפך.

אלא שהדרך והאופן שבו אנו מציגים, את גודל אהבתנו את התורה, ומשתנת מן הברכה של שחרית לברכה של ערבית, ובערבית אנו מודים ומשבחים ומספרים שהתורה היא חיינו ואורך ימינו, וכולל בזה שאנו אכן מרגישים כך, וזה התחושה שמלווה אותנו ומדריכה אותנו, שבלעדי זה אין לנו חיים, ואין לנו מטרה ותכלית, ומשום כך בדברי תורה נהגה יומם ולילה, ומחשבתנו נתונה אליהם בכל זמן, בשכבנו ובקומינו, דוגמת אדם שרע מאד, שכל מחשבתו נתונה ותפוסה, מתי יגיע אליו מעט אוכל, ויוכל להשביע את רעבונו, או משל לאדם שהולך בדרך, וכולו עייף וייגע ועצמותיו כואבים, והוא מושך את רגליו בקושי, והוא חושב וממהרה, מתי יוכל לנוח על מטה למצוא מרגוע לאבריו העייפים.

בבוקר מבקשים ומתחננים

אבל בשחרית תקנו לנו חז"ל, שיהא נוסח הברכה, תחינה ובקשה שנוכה לאור התורה, בין בלימוד בין בהבנה, בין בקיום המצוות למעשה, ובין בשמירה מן מצוות לא תעשה, ובין בדבקות וקרבת ה' הנמשכת ללב ע"י לימוד התורה, וכל זה מתוך בקשת רחמים עצומה, והשמעת קול זעקה, שאין לנו חיים בלא זה, ולכן 'יחוס וירחם ויחמול עלינו, להאיר את עינינו, ולנקות ולצחצח את הלב, שיכנסו שם דברי תורה, ונהיה מעון לשכינה.

ישנה עדות, על הרה"ק ר' נפתלי מראפשיץ זצוק"ל שהיה מאריך מאוד בתפילה בחג השבועות, והיתה נמשכת התפילה שתיים עשרה שעות, מארבע לפנות בוקר עד ארבע אחה"צ, וגודל האריכות היה, משום שבבית אהבת עולם, היה הולך מאברך לאברך, ומניח את ידו על כתפו והיה בוכה עמו, שאכן 'יחוס הקב"ה באמת על נפשות ישראל, שאין כחם משל עצמם, אלא רק מסייעתא דשמיא, ואין בכוחנו לעמוד ולהתייגע בתורה, רק ע"י עזרתו, ולכן אנו מבקשים שאכן יתן בלב האברך הזה, ללמוד וללמד לשמור ולעשות ולקיים את כל דברי התורה, וזה היה אצל כל אחד מהמתפללים אצלו.

תפקידנו לפתוח את ליבנו

ויש מקום להתבונן, מדוע עיקר העבודה הוא בברכה זו, או בזמן הלימוד בלילה, והרי לכאורה היה צריך להיות עיקר עבודת היום, בזמן קריאת התורה, כשקוראים את מתן תורה ועשרת הדברות, ובאמת יש ביאורים וגם סיפורים, על גודל הזמן של הקריאה, איך שבאמת התורה ניתנת מחדש בכל שנה ושנה, ועשרת הדברות עם הקולות והברקים, מתפשטים ובאים לכל אחד ואחד, ועיקרם הוא בזמן שהם נקראים בספר התורה, שאז מתעורר הגבלה והפרשה, ואח"כ עליית משה להר, ואח"כ אזורה אחרונה שלא יעלו יותר מדי, ואז נשמעים הדברות, לא פיזישים וביאוריים וכל הכלול בהם, וא"כ מפני מה את עיקר עבודת

בשבילי מהן תורה וחינוך

הרב ישעי' רטייזר

בעמדינו לקראת יום חג השבועות, יום שניתנה בו תורה לישראל, ובו בחר ד' בעמו בני ישראל להיות לו לעם סגולה ולעבדו ולשמור מצוותיו, בודאי כל יהודי מתכונן בסילודין לקראת היום הגדול והקדוש הזה, אי לאו האי יומא הלא היינו ככל גויי הארץ רח"ל, וכל התהוות ישראל להיותם עם ה' הוא ביום זה.

ועל אחת כמה וכמה תגדל ההכנה והתשוקה כשאנו יודעים את המבואר בספרי חסידות ומיוסד על פי דברי האר"י הק' והזוה"ק שבכל שנה ושנה בבוא מועד וזמן קדוש חוזר שוב הדבר שהיה בימים ההם בזמן הזה ומתעורר מחדש, אם כן הלא אנו עומדים ממש לפני קבלת התורה בפועל, וביום חג השבועות הבעל"ט יורד קוב"ה וכל פמליא דיליה ונותן התורה לכל אחד ואחד מיישראל, וכל איש ישראל מקבל את הכח לכל מה שעתיד הוא לקיים בפועל במשך כל השנה בלימוד התורה ובקיום המצוות, "כי ידוע כל המצוות זמניות בבוא הזמן של המצוה נתעורר הדבר שהיה בעת הראשון כשנצטוו המצוה, ... וכן בשבועות מקבל כל האדם את התורה דהיינו שבאיה שכל ילך לעבוד את ד' באותה שנה" (לשון ספה"ק מאור עינים). "בכל חג שבועות זמן מתן תורתנו מקבלין בני ישראל חלק התורה המתחדשת על כל ימי השנה, ואח"כ מוציאים מכח אל הפועל כל אחד במקומו ושעתו, וזה ההתחדשות תלוי כפי הכנת כל אחד, ועל זה רמזו 'התקן עצמך ללמוד תורה שאינה ירושה לך' שיכין כל אחד את עצמו לקבל חלק מהתורה המתחדשת בכל שנה, שאינה ירושה רק מתחדשת בכל עת ויום זה הוא שורש התורה של כל השנה" (שפת אמת תרס"א).

וכבר התבאר בגליונות הקודמים על ידי הכותבים החשובים שליט"א כמה וכמה ענייני הכנה וכמה הכנות במהות האי יומא, וכולם אהובים כולם ברוכים, ויש לזכור שראשית הכל הוא עצם ההתחברות הפנימית למציאות האמיתית של קבלת התורה המתרחשת בשנה זו, כי אפשר בקלות להעביר יום זה בלא חיבור פנימי לקבלת התורה ולהבנת תוקף קדושתה ומעלתה, ואז בודאי שבאמת לא יזכה לקבל את מה שהיה יכול לזכות בהאי יומא, כי אפילו בעת קבלת התורה על הר סיני אמר הבעש"ט הקדוש על הכתוב "וכל העם רואים את הקולות" שהעם היינו האנשים הפשוטים הסתכלו על הקולות והברקים ולא פנו אל העיקר קבלת התורה בלבב שלם, ואם בעת שקבלת התורה היתה גם בעולם הגשמי לעיני בשר היו כאלו שפספסו את עיקר קבלת התורה ואת החיבור הפנימי והאמיתי בין ישראל לאביהם שבשמים, על אחת כמה וכמה בזמן שקבלת התורה היא רק בפנימיות העולמות ובפנימיות נשמת ישראל אם האדם לא עשה מה שנצרך בכדי להיות מחובר לאמיתיות קבלת התורה, ודאי שישאר בחוץ.

וזהו גם פנימיות ענין הלימוד בליל שבועות, כי בבוקר בתפילת שחרית ומוסף אז הוא עיקר הזמן של קבלת התורה ואז מתחדשים ומתאחדים כביכול עם ישראל עם הש"ת, "את ד' האמרת וד' האמירך", אך כדי לזכות לזה צריכים אנו להטיר מכל טומאה וזוהמה, ובליל חג השבועות הוא הזמן שנמשך על נשמותינו הטהרה הפנימית שנהיה ראויים למחר להבחר מחדש לחול עלינו שמו יתברך והשראת אלוקותו, אך אם האדם פונה לעסקיו או ישן בזמן זה לא תשפע עליו הטהרה, כי אין הקדושה שורה אלא על המשתוקק אליה ומכין את עצמו לקראתה, ולכן אנו ניעורים כל הלילה ועוסקים בתורה לחבר את נפשינו למקור הטהרה ולשמור את המים טהורים העליונים הנזרקים עלינו כביכול בלילה זה.

ומקור הדברים הם מדברי הזוה"ק שמשווה את כל ימי הספירה לספירת טהרה מטומאה שתכליתם הגעה לטהרה בסיום הספירה, כמו כן בסיום הספירה נטהרים ישראל מטומאתם בבחינת מים העליונים, "ואימתי נחת ההוא טלא (הטל) העליון היינו המים המטהרים", כדי קריבו ישראל על טורא דסיני כדן נחת ההוא טלא בשלימו ואדכי, ואתפסקת זוהמתן מיניה, ואתחברו ביה במלכא קדישא וקבילו אורייתא וכנסת ישראל... כד מטי להאי ליליא (כשכארה מגיע ללילה זה היינו ליל חג השבועות), לבעי ליה למלעי באורייתא, ולהתחברא בה, ולנטרא דפיו עלאה דמטי עליה בההוא ליליא ואתדכי". הרי לנו שהלימוד בליל זה הוא ההתחברות והשמירה עם הטהרה העליונה הנשפעת עלינו.

ולסיום כדאי להזכיר עוד נקודה, שמעקרי ההכנות לקבלת התורה היא התפילה והבקשה לזכות לקבל את התורה ולהבין ולהשכיל עמקיה. כפי שידוע מאמר חז"ל "מה יעשה אדם ויחכם... אלא יבקש רחמים ממי שהחכמה שלו". ונעתק את דברי הערות דבש הידועים: "...אוי לי על שברי, ביום שאינו מתפצל בכונה כראוי, כל היום אין שמועתי בתורה מכוונת וקרעים אלביש, ולהיפך אם אזעק ואשוע לד' מקירות לבבי בתפילה לחונני דעה כי דלותי עד מאוד בעווה", אף הוא ירחם על להאיר עיני בתורתו. ולכן עם חכם ונבון, אל תאמרו הא דעדיף זה מחבירו לרוב שכלו ועוצם חכמתו וביתו, לא כן הוא, שקר נחלתם, רק מתת ד' הוא כאשר נוחיל טובו וחסדו הגדול ברוב תפילה ותחנונים, ואין לך דבר שמזכה לאדם להשיג ישירות התורה ולפענח מצפונים בדרכי יושר ואמת, אלא להתפלל לה' בדמעה שישבו וירחמנו כי אל שומע תפילה הוא וקרוב לכל קוראיו באמת".

יעזרינו הש"ת שזכה כולנו ללמוד וללמד לשמור ולעשות את כל דברי תורתך באהבה.

בשבילי התהילים

בגודל אמירת תהילים בליל שבועות

ביום ו' סיון - חג השבועות יום פטירתו של נעים זמירות ישראל דוד המלך ע"ה כפי שמונח בירושלמי (מסכת חגיגה פ"ב הלכה ג') והשאיר ירושה נפלאה, לנו לכל ישראל את ספר התהילים, שסגולתו רבה מאד.

ובפרט ביומא דהילולא רבה, עת רצון עד למאוד לפעול ביום זה גדולות ונצורות. וכן כתב החיד"א: ומכיון שדוד המלך ע"ה נפטר ביום חג השבועות נוהגים לקרוא ביום זה את כל ספר התהילים שדוד המלך ע"ה חיברו (בספרו ברכי יוסף או"ח סימן תצ"ד). ובספרו מורה באצבע סימן ח' אות רכ"ה דנכון ללמוד התהילים בחג השבועות היות ויום דהילולא בחג השבועות ואז יעלו לרצון ביותר אמירת תהילותיו וכ"כ הגר"ח פלאג' בספרו מועד לכל חי (סימן ח' אות ל"א).

וכן כתב בספר בן איש חי (שנה ראשונה פרשת במדבר סעיף ו'): לימוד התהילים ביום השבועות הוא צורך גדול שבו נפטר דוד הע"ה ויעלה לרצון יותר, ולכן כל אחד ילמוד התהילים כולו ביום השבועות.

בספר משמרת שלום (קאדינוב ס' ל"ט סק"ב) כתב: ובפרט יכון מאוד באמירת תמני' אפי' (פרק קי"ט) בליל שבועות - עפ"י פשוטו כי כל תמני' אפי' הם בקשות להכנות התורה והמצוות, והוא שייך לקבלת התורה.

השל"ה הק במסכת שבועות (פרק נר מצוה), כשאומר את סדר תיקון ליל שבועות, כתב וזה לשונו: "רק בספר תהילים מאר גם כן המזמור 'השמים מספרים כבוד אל' (תהילים י"ט), ומזמור 'יקום אלקים' (שם ס"ח), וכל המזמור דתמני' אפי' (שם קי"ט)". - מזמורים אלו נסובים בעיקר סביב תורה.

בספה"ק שער המלך (נעשה ונשמע פ"ז) מאריך בנחיצות הוספת המזמור ל"ט שבתהילים, וזה לשונו: "ובתיקון ליל שבועות נרשם כמה פרשת בתהילים שיאמר בליל שבועות, באתי להוסיף עוד שיהא החיוב לומר פרשה ל"ט 'למנצח לידותון מזמור לדוד': על הדתות הניתנו לנו היא התורה כמו שנאמר 'מימינו אש דת למו', וגם נאמר בפרשה זו הודיעני ה' קיצי מה שהיו שפתי דוד דובבות בקבר שדבר ביום מיתו וקבורתו וביום מתן תורה היתה גויעתו, ומהראוי להזכיר חסדי דוד הנאמנים ולבכות על מיתו ביום הזה, ובאותו הפרשה יתעורר עצמו לבכיה, וביותר בהפסקו 'שמעה ה' תפילתו ושועתי האזינה אל דמעתי אל תחרש' עכ"ד. - ויוכל לפעול אז גדולות ונצורות

(חכו ממתקים) דבר שפתיים אך למותר, עד כמה צריך בימים אלו להרבות בתפילה ובזעקה לפני מלך רם ונישא, 'אבינו מלכנו שלח רפואה שלימה לחולי עמך, אבינו מלכנו ננע מגיפה מנחלתך', ושהקב"ה ישלח מהרה רפואה שלימה מן השמים לכל חולי ישראל, החולים שיתרפאו והבריאים שלא יחלו. וכבר אמרו חז"ל (שבת לב): 'לעולם יבקש אדם רחמים שלא יחלה', וכן 'לעולם יקדים אדם תפילה לצרה' (סנהדרין מד).

ומן העניין להביא אותו מאמר נורא שאמר הגה"צ רבי אברהם דוד הורוויץ זצ"ל גאב"ד שטראסבורג וחבר הבד"ץ בעיה"ק ירושת"ו, בעת שנערכה עצרת גדולה לזעוק ולהריע על מקרים קשים של מחלות שהתפשטו אז, ואמר, שהנה ידוע שיש כאלו אשר בתוכם מקננת מחלה והם אינם מרגישים בדבר כלל, עד שמגיעה השעה בה מתפרצת הבעיה ה", ועל כך יש להמליץ את מה שאמרו חז"ל

(ב"ק צב). 'כל המבקש רחמים על חברו והוא צריך לאותו דבר הוא נענה תחילה' - כלומר, שמבקש הוא רחמים על חברו שיתרפא, ואינו יודע שהוא עצמו 'צריך לאותו דבר' - שאף הוא נזקק ל'רחמים' ולישועה, אך מאחר שהתפלל על אחרים, הוא נענה תחילה. וזוה עורר את כל הקהל לקרוע שערי שמים לומר למלאך המשיחת הרף, ושלא ישמע עוד שוד ושבר בגבולנו, כי מי יודע אם אף הוא 'צריך לאותו דבר' ל"ע.

כ"כ האדמו"ר מתולדות אהרן זי"ע אמר פעם לאברך שהתאונן בפניו על איזה צרה שנקלעה לביתו, דבר שהוא יסוד גדול לכל תהלוכות חיי האדם: על כל איש מבני ישראל לומר בכל יום כמה פרקי תהלים, וכמשל למי שיש לו חשבון בבנק, אם יפקיד כסדר ממעותיו אצל פקיד הבנק, אזי בבוא יום פקודה - כשיכתוב צ"ק בסכום גדול - יכבדוהו פקיד הבנק, אבל אם לא יפקיד הלא למלא את קופתו בבנק, בוודאי שבבוא העת יחזירו הפקידים את הצ"ק, ואפילו פרוטה אחת לא יתנו למביאו.

כיוצא בו, המפקיד מידי יום ביומו כמה פרקי תהלים ב'חשבון' שלו בשמים ממעל, אזי אם ח"ו יאה עליו איזה קטרוג בשמים - מיד יש במה לכסות ולסתום פי המקטרגים, שכן שמורים עבדו כמה וכמה חבילות של תהלים ב'חשבון'. אבל אם לא יפקיד וחשבונו למעלה יהיה ריק, לא יהיה במה 'לכסות' ולסתום פי המקטרגים...

(באר הפרשה)

הרה"ק מגאסטנין זי"ע היה ידוע כפועל ישועות בקרב הארץ, והיה מכונה ה'תהילים רבי', באשר הרבה תדיר באמירת תהילים, ואף היה אומר לכל מי שפנה לפתחו בבקשת ישועה ורחמים שיאמרו קאפסיל פלוגי ופלוגי, ומשנשאל על כך, אמר 'ששמעתי ממורי ורבי הקדוש מקאצק זי"ע, שאם היה דוד המלך ע"ה מסדר את ספר התהילים לפי הסדר (פירוש לפי סדר חייו) היו יכולים באמירת

תהילים אפילו להחיות מתים. וסיום הרה"ק מגאסטנין, שיש לדייק מדבריו, שעתה לאחר שדוד המלך סידר את ה'תהילים' שלא לפי סדר תהלוכות חייו (כהא דחזוין שפרק ג' אמר דוד 'בברחו מפני אבשלום בנו', ואילו פרק נט אמר 'בברחו מפני שאול במערה', שקדם הרבה שנים לבריחתו מאבשלום), אז אין בכוחו להחיות מתים על ידי אמירת תהילים, אך את כל הישועות - עד תחיית המתים ולא עד בכלל - יכולים לפעול על ידי אמירת פרקי תהילים (שיח שרפי קודש ח"ב אות תסט)

הגה"ק רבי יוסף חיים זאנענפעלד זי"ע רבה של ירושלים עיה"ק היה ידוע כגברא דמאריה סייעיה, ועל כתפיו נשא הן מה שישב על מדין להורות ההלכה בעיר הקודש, וגם נשא במשא העם, לעזור ולייעץ לכל אחד מאנשי ירושלים בענייני הפרטים, ואף היה משכין השלום בין איש לאחיו, וראו בחוש היאך שבכל אשר הגרי"ח היה מעורב בו היתה הברכה שורה.

פעם שאלוהו מקורביו במה זכה להיות 'גברא דמאריה סייעיה', והשיב, שזכה לכך מפני שהוא מסיים את ספר התהילים כולו בכל יום ויום. והוא נוהג כך מאחר שנישא לאחר שנת העשרים, וידועים דברי חז"ל על מי שלא נישא עד היותו בן כ' שעליו להישמר כל ימיו (ראה קידושין כט): וכיון שאין דבר המטהר את נפשו של אדם כמו אמירת תהילים, על כן מסיים אני בכל יום כל ספר התהילים.

(מתוך באר הפרשה' שבועות תשע"ז)

בשבילי המעשה

לרגל יומ"ד הבעל שם טוב הק' זיע"א

פעם נסע הבעל שם טוב עם תלמידיו בדרך לא סלולה. הסוסים דהרו לבדם דרך שדות ויערות, באמצע היער נעמדו הסוסים וזה היה סימן שעליהם לשהות במקום. הבעל שם טוב ותלמידיו התפללו מנחה ולאחר מכן ישבו לאכול. לפתע הבעל שם טוב החל לחפור גומה בקרקע שפך לתוכה יין שרף ואמר "לחיים", מעשה זה היה מוזר לתלמידיו, ומשכך, הוא החל לספר להם סיפור:

לסוחר עשיר הייתה בת יחידה כאשר הייתה צריכה להתחתן מצא עבורה בן תורה. האבך ואשתו לא חסרו מאומה והוא ישב ולמד תורה. לאחר שחותנו הלך לעולמו השאיר את כל הונו לבתו וחתנו. הבת ניהלה את החנות והמסחר כמקודם ובעלה המשיך לשבת וללמוד תורה.

בסביבתם היה כומר שניסה להסית יהודים לקבל את דת הנוצרים ובמיוחד חיפש בני תורה. כששמע הכומר על האבך החל לחשוב איך ללכודו ברשתו, החל לבוא לעיתים קרובות לחנות ולקנות מה שצריך ולא צריך עד שנעשה לקוח קבוע. פעם סיפרה האישה לכומר שבעלה חולה והוא השתתף בצערה וביקש לבוא ולבקרו בביתו, שוחח עם האבך בעניינים שונים וראה שהוא בן תורה גדול ואוצר גדוש בכל דבר חוכמה.

כעבור זמן מה האבך שוב חלה, הכומר ביקר שנית והחל לפתתו "יש לי דירה טובה עם אויר מצוין וסביבה עצי פרי, אתן לך את הדירה, קח משרת שתבשל עבורך אוכל כשר ואכנס מדי פעם לשוחח איתך". הצעתו נתקבלה. והידידות בין האבך לכומר העמיקה.

הכומר שיחד את המבשלת שתיתן לו בשר טריפה שיגרמו לטמטום מוחו וליבו עד שדיבורי הכומר פעלו עליו וכעבור זמן הסכים להתנצר, התחתן עם גויה ועזב את אשתו. הכומר נתן לו הון תועפות והוא נהיה עשיר, במשך הזמן קנה פרדס עם בית ונכנס לגור בו,

בתוך הפרדס גר שומר זקן, פעם בשהל הכומר טייל עם אשתו הנוכחיה בפרדס שמעו קול בבי עצום מהצרף של השומר, הוא נכנס אל השומר ושאל מדוע הוא בוכה. השומר לא ענה ודחה אותו בתירוצים שונים. בפעם אחרת כאשר שמע שוב את בכייתו לא נתן לו הדבר מנוח, הוא התחנן אליו שיגלה לו מה הסיבה. השומר הזקן לא יכול היה לסרב והחל לספר "אני יהודי מאנוסים ספרד ובלבדי נשאיתי נאמן לאלוקיי. אצל היהודים יש יום אחד בשנה שנקרא יום כיפור שהוא יום תשובה וסליחה ולכן אני בוכה כי היום יום כיפור". בשמעו את סיפור השומר, התעוררה אצל המומר רוח טהרה ותשובה לשוואל אל ה' וגילה את כל לבבו לשומר. השומר אמר לו שמכיוון שהוא עשיר, הוא יכול כעת לנדוד למדינה אחרת ולחזור להיות יהודי בגלוי. נכנסו הדברים כחץ בליבו והוא ברח למרחקים והפך לבעל תשובה גדול.

כאשר אשתו ראתה שבעלה נעלם לא ידעה מה לעשות, עלה בדעתה שהשומר יודע אודותיו, לא נתנה לו נוח עד שסיפר לה את כל האמת, בראותה את גודל התקיפות של אמונת ישראל גמרה בליבה להתגייר, מכרה את כל רכושה ונסעה למדינה אחרת והתגיירה. השומר הזקן אמר בליבו: "מה יהיה איתי? גרמתי לך ששני אנשים התגיירו ואני יושב פה... עד מתי?"

החליט ללכת מעיר לעיר ברגל עד שיגיע למחוז חפצו! הוא הלך בדרכים ובשדות אך באמצע הדרך מת, כשנשמטו עלתה לעולם העליון היו מליצי יושר שאמרו "כיוון שמחשבתו היתה טובה והתחיל ללכת כדי לחזור ליהדותו צריך להכניסו למקום הקדושה, ואילו המקטרגים אמרו: "לא כיוון שבפועל לא עשתה תשובה".

כך שוטטה נפשו עד כה מבלי למצוא מנוח, ועכשיו בעקבות תפילותיו ואמירת ה"לחיים" נתקנה נפשו והכניסוה למקומה הראוי, סיים הבעל שם טוב את דבריו והורה לעגלון להמשיך בדרך.

הרב שמואל אליהו קרימלובסקי

טבריא

בס"ד

ר"ח סיון תשפ"ב

לכבוד ראש החבורה שליט"א

שלום וברכה!

רציתי לשאול. הנה מגיע חג השבועות, וראיתי את מה שכתוב בכל הספרים הק', אשר בכל שנה מקבלים את התורה מחדש, ואפשר לזכות לדרגות והשגות גדולות כמו שכל אחד היה שמח לגדול, וגם אני הקטן רוצה לזכות להיות ת"ח גדול ודבוק בתורה בעז"ה, וראיתי שעם כל המאמצים שלי אני לא מצליח.

לאחר חשבון נפש מדוקדק עם עצמי הגעתי למסקנא שהסיבה היא שיש המון טובות שמבקשים ממני במהלך היום ולוקחים לי זמן מהאפשרות להשקיע יותר בלימוד, ואפרט: שבבוקר, מכיוון ואני קם מוקדם, ישנם כמה בחורים שמבקשים שאני יעיר אותם כל יום, וזה לוקח זמן, ובנוסף, בסדר שלפני התפילה המשיגים מבקש ממני שארשום נוכחות כולם כי אני מגיע ראשון, ואח"כ לפני התפילה כ-10 דקות אני מסדר את הספרים בבמה"ד כדי שיוכלו להתפלל, בכלל אני אחראי על האוצה"ס, ובאורות בוקר אני הולך לשים מלח על כל השולחנות... ובבין הסדרים יש כמה וכמה בחורים מסכנים שאין להם עם מי לדבר, או שיש להם קשיים וכו' והם צריכים את עצמי ואיתם אני מדבר בד"כ בין הסדרים, כמו"כ כל פעם שיש מבחן אני דואג להדפסתם, ועוד כהנה וכהנה.

נוצר מצב, שבסך הכול לא נשאר לי הרבה זמן ללמוד ברצינות וברציפות, ולכן אבקש מהראש חבורה עצה האם זה רצון ד' ויהיה לי בזכות זה סייעתא דשמיא וכך זוכים לכתרה של תורה או לא.

בתודה מראש

ישראל דן

בס"ד

לכבוד ישראל דן נ"י.

שלום וברכה.

מכתבך הגעני, וניכר ממנו שבן עליה אמיתי אתה הרוצה לעשות רק את רצון קונן ולעבדו באמת ובאהבה.

באשר לשאלתך, אקדים ואומר כמה נקודות: הבורא יתברך ציוונו בתורתו "והגית בו יומם ולילה" "ודברת בם" ועוד, ומשמעות הציווי הוא שבכל זמן ועת נהיה עסוקים רק בתורה הק' ובה נשתעשע ובאהבתה נשגה תמיד, וכן מפורש ברמב"ם (פ"א ה"ה מהל' ת"ת) כל איש מיישראל חייב בתלמוד תורה בין עני בין עשיר וכו' ואפילו בעל אשה ובנים חייב לקבוע בין זמן לתלמוד תורה ביום ובלילה שנאמר "והגית בו יומם ולילה", (ושם בהלכה י') עד אימתי חייב אדם ללמוד תורה עד יום מותו וכו'.

לבד מהציווי לעסוק בתורה, בעצם הלימוד אנו נדבקים בקב"ה עצמו וכמבואר בספר התניא (פ"ד) שע"י שאנו חושבים בשכל איזו שהיא ידיעה תורנית הרי אנו נדבקים ע"י בקב"ה שהוא ואורייתא חד.

אך זאת עלינו להדגיש את אשר מבואר בספרי חסידות ועוד, שכל מטרנתנו בעולם אינה ללמוד תורה כי אם לעשות את רצון ד' רק שהרצון היותר מתמיד של הבורא זהו לימוד התורה, אך ודאי ששעת תורה לחוד ושעת תפילה לחוד, וכן גם שעת מצוה עוברת לחוד.

אבל לא ניכנס איתך לפרטים מה כן רצון ד' ומה לא, מכיוון שהדברים משתנים לפי זמנים ולפי הנפשות הפועלות ועוד, רק זאת רצוננו שתדע, שישנו עוד חלק במצות ת"ת והוא מצות ידיעת התורה שנאמר "ולמדתם אותם ושמרתם לעשותם" שמוה לומדים ונפסק להלכה בשו"ע הל' ת"ת שצריך כל אדם לדעת כל התורה כולה, דהיינו שליש במקרא, שליש במשנה, דהיינו כל ההלכות הפסוקות

בשבילי החברה

מזמן המשנה ועד להלכה למעשה ממש, ושליש בתלמוד דהיינו טעמי ההלכות שבגמ' ובראשונים. וזהו מלבד החיוב לעסוק כל יום בספרי מוסר וחסידות ופנימיות התורה כמבואר בספרי החסידות, ועוד יותר מבואר בספה"ק שכל נפש מיישראל צריכה לבוא בעולם שוב בגלגולים רבים עד אשר תקיים את כל התרי"ג מצוות במחשבה דבור ומעשה, ולכן אמרו חז"ל אשרי מי שבא לכאן ותלמודו בידו, היינו שלא יצטרך לבוא שוב בגלגול לעוה"ז.

ודע לך, שכמו שבשביל לבנות בנין מוכרח שיהיה אדריכל שיתכנן כיצד והיכן לבנות כל חדר, וכ"ש כאשר צריך לבנותו תוך זמן קצר, ודאי שצריך חכמה יתירה להשכיל ולדעת כמה להספיק כל יום ומה לבנות לפני מה וכו' כן הוא גם בנפש האדם אשר רוצה לזכות לידיעת התורה מוכרח הוא להכין תוכנית מסודרת לימי חייו תוך כמה זמן יסיים ש"ס, ומתי ידע הלכות נטילת ידים וקידוש לבנה, וכ"ש ההלכות היותר מצויות, ומתי יעייין גם בספרי רבותינו הראשונים והאחרונים ז"ל, שלא לדבר על מדרשים ואגדות חז"ל, ועוד, כמובן שלא ללכת על כל הקופה בבת אחת אלא לדעת לסדר מה לפני מה, במה ישקיע בשנות הבחורות ואת מה ישמור לשנים יותר מאוחרות, וכן על זה הדרך.

וממילא כאשר תסדר במוחך תכנית מסודרת, ויהיה ברור לך, על דרך משל, שבשביל חובתך בעולמך, עד החתונה עליך לדעת כל שנה את המסכת הנלמדת בישיבה כמובן בקופסא! וכמו שרבינו שליט"א עורר על כך שבחור צריך להשקיע במסכת הנלמדת בישיבה, וחופץ מזה לדעת את כל הל' שבת שבמשנ"ב ישר והפוך, ויחד עם עוד מסכתות שהנך לומד בסדר לפני התפילה כתקנת רבינו שליט"א, לבד מסדר יומי בספרי מוסר וחסידות, ולעבור על הפרשה מידי שבוע שמו"ת עם רש"י, ותאמין בעצמך שתגיע עד החתונה ליעד הזה, ממילא החשיבות האישית שאתה נתן לזמן שאתה לומד תגבר לאין ערוך, כי הלא אני צריך להספיק המון בחיים, ובאתי לעולם בשביל מטרה מסויימת, ועלי להשלים את חלקי בידיעת התורה, ואז מטבע הדברים כל שאר הדברים שאינם תורה יהיו בדרגא אחרת אצלך, ואם זה רצון ד' ממך כגון שזה מצוה שא"א לעשותה ע"י אחרים, עליך לגשת אליה בשמחה כנ"ל שמטרתנו בעולם הזה אינה ללמוד תורה דייקא אלא לקיים את רצון ד' בשלימות, וממילא אם זה רצון ד' עכשיו אז אקיים את זה בשמחה.

אבל אם זה דבר שאפשר לעשותו ע"י אחרים וכדומה, עליך לבדוק האם אילו היה לך איזו שהיא פעולה חשובה שהיית צריך לבצע באותו זמן או אירוע חשוב שהיה עליך ללכת אליו באותו זמן, האם גם היית עושה את הפעולה הזאת, או שמבקש הפעולה היה מבין אותך שפשוט אין לך זמן וכו' וכו', ותמיד צריך לשאול אדם גדול בדברים אלו, כי הם משתנים מאוד וכנ"ל.

כלל העולה מכל האמור, שאינך צריך להתמקד בלמעשה האם תעשה עוד פעולה מסוימת שהיא מצוה אחרת על חשבון לימוד התורה, או שדווקא תתעקש ללמוד בזמן הזה, אלא העיקר הוא שתשקיע את מוחך ולבך ביעד האישי שלך שהוא לדעת את כל חלקי התורה, וממילא יהיה לך חבל על כל רגע שאינך מתקדם, ורק תחפש כל הזמן לחזור שוב על לימודך ולהוסיף עוד לימודים אחרים.

וכפי שרבינו שליט"א פעם התבטא ש"תינוק הבורח מבית הספר" אין הכוונה שבורח לפני הזמן שצריך ללכת לאכול וכדומה, אלא שברגע שמגיע הזמן שצריך לאכול, מיד מפסיק לחשוב בלימוד, כי אע"פ שעכשיו צריך לאכול, אבל מדוע צריך מיד להפסיק לחשוב בלימוד?

כאשר בדרך זו תלך מובטח לך שבעז"ה תעלה מעלה מעלה במסילה העולה בית קל, ופתאום תראה שיש לך עוד זמן ללמוד, ולא מבקשים ממך כל הזמן כל מיני דברים... וכך תזכה לקיים את תפקידך בעוה"ז בשלמות לתפארת הוריק ומוריק.

ואהבך בכל לב ונפש,

ראש החברה.

עבדא דקודשא בריך הוא

לדמותו של תלמיד חכם צדיק בדרכיו וחסיד במעשיו, רבי דוד רוטנף זצ"ל, במלאות שנה לפטירתו

ויפקד מקום דוד

לפני שנה, בחג השבועות שנת תשפ"א הלך לעולמו הרב החסיד רבי דוד רוטנף זכרוננו לברכה. והלוויתו התקיימה ביום אסרו חג של שבועות. במסע הלוויה שיצא מבית המדרש הגר"א בשכונת הר נוף בירושלים, ספד לו ראב"ד העדה החרדית, עמוד ההוראה ומזקני גאוני הדור, הגאון הגדול **רבי משה שטרנבוך שליט"א**, נפשו של רבי דוד רוטנף היתה קשורה בנפשו של הגאון ילחט"א והיה רבי דוד משחר לפתחו לדרוש תורה והוראה ודעת תורה להרוות נפשו ולהתעלות למעלה בקודש כרצון ה' וכרצון יראיו. הגאון הרב שטרנבוך שליט"א נשא דברי פרידה קצרים מחמת קדושת אסרו חג וכך אמר: "אבד חסיד מן הארץ, רבי דוד רוטנף היקר היה איש תם וישר, לשמים ולבריות, קידש שם שמים בספרים שלו שנשטרשו בישראל, היה לו בכל עת וזמן אמונה וביטחון בהקב"ה, כל חפצו ורצונו שרצה בעולם הזה, היה לעשות רצון אביו שבשמים, היה בעל חסד שמוכן לעזור לכל אחד, ודקדק מאוד במצוות שיהיה מהודר, הניח בני ביתו להמשיך דרכו, אשרי ר' דוד שהניח שם טוב בעולם, דודי ירד לגנו ללקוט שושנים, וליקט שושנים לכפרת הדור קשה לי להאמין שהקב"ה לקח אותו מאיתנו, אנו מבקשים שיהיה מליץ ישר וה' יעזר שנוכח במהרה בימינו לגאולה שלימה ולתחיית המתים אמין". כך תיאר אותו והעיד עליו האי גאון שליט"א.

הכיר את בירא

רבי דוד רוטנף זצ"ל נולד בשכונת סילבר ספרינגס שביושינגטון הבירה, הרחק מריכוזי הקהילות החרדיות ואף קהילות דתיות של שומרי תורה ומצוות לא היו שם כמעט, אך ר' דוד, נפשו בשאלתו למצוא את תכלית החיים ולחפש בכל ליבו את האמת מתוך התבוננות פנימית לדעת ולחקור מה חובת האדם בעולמו, הלך וחיפש וחקר מתוך רצון עז בכוחות נפש עצומים לעומת כל הסובבים אותו התאזר בתעצומות נפש ובכח הרצון שלו כדי למצוא את שאהבה נפשו "קרבת אלוקים לי טוב", רצונו לעשות רצון, על כח רצונותיו להגיע לדרך האמת בכל כוחו ומרצו ומכאן ואילך להתעלות מעלה מעלה בשאיפתו הטהורה במסירות ובדבקות עומדים וזוכרים לנגד עינינו דברי קדשו של בעל האורחות צדיקים "הרצון מידה טובה מאוד ואינה נמצאת אלא בנפש נדיבה ויקרה"

בהגיעו לפרקו בא בקשרי שידוכין עם זוגתו נות ביתו שתחי' לאוי"ט לבית משפחת שפירא מהעיר דעטרות, חתונתם התקיימה בבית הכנסת שבדטרות, ומיד עוד בעיצומם של ימי השבע ברכות גמלה בליבם ההחלטה ועלו בפועל לארץ הקודש. בתוך ימי המשתה, זאת על אף שידעו שמגיעים לארץ ישראל, אבל הרחק "ממולדתך ומבית אביך", בבחינת מה שנאמר בפסוק "לכתך אחרי במדבר בארץ לא זרועה". הכל מתוך המטרה והשאיפה

לחיים של אהבת תורה ויראת שמים, מתוך הבנה וידיעה ברורה שבארץ ישראל על אדמת קודש, קל יותר להתמסר לעבודת השי"ת ולהתקרב להקב"ה כראוי וכנכון.

נכספה וגם כלתה נפשי לחצרות ה'

בן כ"ו שנים היה כשהגיע לארץ הקודש ולאווירה המחכים כאן קשר את גורלו ואת חייו לדרך התורה והיראה המסורה מדורי דורות, כשאין לו שיוך רק התורה הזאת וכל מאווייו סובבים סביב התשוקה האחת, לעשות נחת רוח לבורא יתברך שמו. כאשר הגיע עם נוי"ב שתיח' ארצה, כאמור, בראשית בנין חייהם, לא היה להם אפילו מושג לאן הם הולכים ואנה הם פונים. ללא כל מכרים וקרובים בארץ, וללא שתיה להם ידיעה היכן הם הולכים ללון בלילה הראשון לבואם ארצה, אך חדורים היו בביטחון מלא בהשי"ת שינחם ויוליך אותם בדרך הנכונה עד למחוז חפצם.

אחת שאלתי מאת ה' אותה אבקש

כשירדו מן המטוס ניגשו בשדה התעופה ליהודי שהיה נראה בעיניהם "בעל צורה". ושאלו והתעניינו אצלו על מקום ראוי למגורים וסביבה מתאימה וראויה. הצטרפו עמו לנסיעה לבני ברק וקושר ביניהם להרה"ג ר' ישראל מאיר זכריש שהיה מבאי ביתו של החזון איש. ובביתו התאכסנו. לאחר מספר שנים בהם שקד ר' דוד והתעלה בתורה הק' בעיר בני ברק, השתקק לקבוע מקומו בעיר הקודש ירושלים ת"ו, מקום המקדש אשר בחר ה' בציון איוה למושב לו.

וראה בטוב ירושלים כל ימי חייו

בירושלים עיה"ק המשיך לדבוק בתורת ה' מתוך יראתו הקודמת לחכמתו, וכאן מצא את שנפשו ערגה ובירושלים עבד את בוראו עד סוף ימיו. אחר שנים שהגה בתורה ועבודה, נמשך אף לתורת הקבלה ולמד שנים רבות בישיבת המקובלים "אנשי מעמד" ובישיבת המקובלים "שער השמים" עם חברו וידידו הרה"ג ר' יוסף ספינר שליט"א, ישב עמו ועמל בתורה הקדושה, לימים סיפרו בהנהלת הישיבה כי עצם קבלתו לישיבה ובמיוחד בגיל הצעיר, היה דבר נדיר בישיבה, אולם "לא ניתן היה לעמוד מול האברך הצעיר עם ה"ברען" האדיר". על עסקו ויגיעתו בתורת הח"ן, התבטא המקובל רבי יוסף ספינר שליט"א ואמר "זכה ר' דוד והיה 'בעל השגה'".

בגמול עלי אמו

במשך עשרות בשנים מאז שעלה לאר"י התקיים בדוחק ובצמצום ללא משפחה וללא קרובים ואף שפת המקום בארץ לא היתה כל כך שגורה בפיו. אך הוא באחד החזיק עצמו באמונה ובביטחון בהשי"ת

במסירות נפש ובביטחון מלא כי ישועת ה' כהרף עין, פעם התבטא שבתוך החושך כשהכל סתום וחתום ואף הפרנסה הגיעה בקושי כטיפין של מים על לשון יבשה, התפללתי מקורות ליבי להשי"ת וכך החזקתי, ואכן בכל עת כאשר התאזר בתפילה ובאמונה שלימה בהשי"ת ובישועתו היתה זאת מתוך שמחה ובאמת לא ניכר על פניו כל דאגה בכל התקופות ובכל המצבים ואכן, זכה לראות סיעתא דשמיא למעלה מדרך הטבע.

ירא את ה' במצוותיו הפץ מאוד

היה מחבב מאוד את המצוות ולפני כל מצוה היה מכין את עצמו לעשות את המצוה בכוונה ובהידור, אהבה מיוחדת היתה לו למצוות תפילין שהיתה חביבה עליו, ואף כשהסתיימה התפילה היה ממשיך ויושב זמן ארוך כשהוא מעוטר בתפילין.

תפילה לדוד

תפילתו היתה עבודה שלימה, היה מקדים לבוא אל התפילה ומאחר לצאת, בשוב הדעת ומתפלל כמונה מעות וכבן המתחטא לפני אביו. כן הרבה לשפוך שיח במקומות הקדושים ובפרט בכותל המערבי היה שופך ליבו בתפילה ובתחנונים בהשתפכות הנפש כשהוא מכין את ליבו כנגד בית קודש הקדשים.

ארץ חמדה טובה

חיבב מאוד את ארץ הקודש, ולא רצה ר' דוד לעזוב את ארץ ישראל לשום מטרה ואף לא לזמן קצר, מלבד פעמים ספורות שחרג מהנהגתו ומרצונו זה, וזאת משום כיבוד אב.

מחבר ספרים ומזכה הרבים

חלק נכבד בפרקי חייו תופסים ספריו אשר חיבר וכתב על מנת לחלקם ולהפיצם בישראל. הוא התבטא על הספרים שכתב "כמה פעמים נפל עלי רוח ממעל באמצע כתיבת ספר שלא הניח לי לישון, והרגשתי התרוממות הנפש", כל זה החל מספרו הראשון שחיבר על בר מצוה והנחת תפילין, לספר זה עוד זכה לקבל הסכמה משר התורה פוסק הדור הגאון **רבי משה פיינשטיין זצוק"ל**, וכן כתב את סדרת הספרים המיוחדת "ישראל והזמנים" על כל מועדי השנה, סדרה שלא זכה להשלימה בחייו. מעניין לציין את דרך בחירתו בכתבי ספריו, כל ספר שכתב, היה זה מתוך שחיפוש על אותו נושא ודבר ברור ומסודר לשון השוב לכל נפש. והואיל ולא מצא, החליט בעצמו לבצע הדבר, ומיד פנה למעשה וישב לכתוב. כך בסדרת ספריו "ישראל והזמנים" על מועדי השנה בדברי היסודות של כל חג ומועד עד שמרוב פשטותם אינם ידועים בבירור אצל

רבים, וכך היה גם עם הספר שכתב וערך על ירושלים, היה זאת משום שרצה לחקור ולדעת את העבר המפואר של ירושלים עיה"ק ועל חיי היהודים בירושלים בשנים קדמוניות, וחיפש ספר ברוח היהדות המסורה, ומשראה שאין על זה ספר כלבבו, כתב וחיבר את הספר "זוה שער השמים".

וביקש את ה' אלוהים ואת דוד מלכם

בין הספרים שזכה לכתוב ולהדפיס, זכה גם להוציא לאור עולם ספר תהלים בכתב אשורית עם פירוש "בית דוד" הפירוש שערך היה מיוסד על פירוש גדולי הראשונים והדפיסו באותיות מאירות עינים, בהוצאה מהודרת, והתבטא אז, שמרגיש ששורש נשמתו יונק מנשמת דוד המלך ע"ה, ובאמת **דבר פלא הוא זה**, שרבי דוד רוטנף השיב את נשמתו הזכה בחג השבועות לעת ערב, **זמן פטירת דוד המלך ע"ה**.

צדיק באמונתו יחיה

כשנשאל ר' דוד מנין היה לו הממון הדרוש לשם כתיבת והוצאת ספריו, היה נענה בפשטות שהקב"ה שולח מידו הרחבה והמלאה בהגיע העת להוציא ספר, וסיפר שכאשר חשב להוציא לאור את הספר "זוה שער השמים". היה זה בתקופת חודש סיון ובסיום "תפילת יום כיפור קטן" בישיבה, התיישב לצידו אדם לא מוכר, בסיום התפילה הקדים לו שלום ותוך כדי שיחה סיפר לו לפי תומו על ספריו, ומיד הוציא האיש פנקס צ'קים והעניק לו את **כל הסכום הדרוש להוצאה**, כששאלו והתעניין לשמו, התברר כי הוא נגיד ורודף חסד הידוע ומוכר בצדקתו לרוב, ומאז בכל ספריו נדב לו סכום קבוע.

רווח והצלח יעמוד ממקום אחר

לימים, יהודי מהכולל שידע על הקשר המיוחד שנוקם בין ר' דוד לאותו נדיב, והיה זקוק לעזרה לצורך חתונת ילדיו, פנה לר' דוד וביקש ממנו לדבר עם אותו גביר, והוא אכן נעתר בשמחה ועוד באותו יום פנה לנדיב לשוחח עמו בענין. אמר לו הנדיב, שמע, אני אכן מאוד אורב ומחבב אותך, אך דע לך שבאם אתן כעת ליהודי זה, יהיה זה על חשבון תרומתי לספרך הבא. ר' דוד לא היסס, וענה לו מיד, בודאי שתתן לו, ועל אף שהנני מעריך מאוד את עזרתך הקב"ה יזמן לי ממקום אחר, אך כעת יש לפנינו מצוה של הכנסת כלה.

מאוד מאוד הוי שפל רוח

היה עניו ושפל רוח מאוד, ולא החזיק טיבולת לפנשיה, עד היכן הדברים הגיעו, שלפני מספר שנים הווה עובדא, שכאשר ישב בבית הכנסת בעודו יושב ומתכוון כדרכו לפני התחלת התפילה, נישא אליו אדם אחד וללא אומר ודברים סטר לו על לחיו כשאניו יודע על מה ולמה ומה חטאו ומה פשעיו, אך ר' דוד המשיך בשלו ושתק והבליג ללא כל תגובה מצידו, שעות לאחר מכן חזר אותו יהודי וביקש והתחנן לסליחתו כי התברר לו שהכל היה יסודו

בשבילי דשא שבועות

אשרי מי שעושה תשובה כשהוא איש, ע"כ, ופירש"י (שם): כשהוא בחור בכח, כלומר ממחר להכיר בוראו קודם ימי הזיקנה.

וכן הוא באברהם אע"ה, כתיב (בראשית כב, ג) "וישכם אברהם בבוקר ויחבוש את חמורו", כבר בבוקר השכם - כלומר בימי הבחורות, אברהם אבינו ע"ה חבש אסר וכיבש את חומריותו. וזהו (שם כד, א) "ואברהם זקן בא בימים", דאברהם אבינו ע"ה בא עם כל ימיו, גם עם ימי הנערות, והיינו שלא היה לו חס ושלוש שום הפסק בעבודתו ה', וכבר בנערותו היה כובש את חומריותו ומקדש עצמו לעבודתו ה'.

וזהו שפירש"י כאן כל עליותיו בהשכמה היו, כלומר דכל עליותיו ומדרגותיו של משה רבינו ע"ה נקנו בהשכמה - בצעירותו, וכגון מדת הענוה דמשה רבינו ע"ה הענו מכל אדם, קנה אותו בנפשו עוד בילדותו, שהגם שהיה בפלטין של מלך לא בא לגאווה והתנשאות.

(אמרי אש)

ליל שבועות תשס"ה - מהאדמו"ר זי"ע

חג השבועות נקרא ע"ש שספרו בספירת העומר שבעה שבועות ומדוע זה נקרא ע"ש העבר דוקא, ועוד דהנה למתן תורה צריך הכנה, וההכנה הוא ספירת העומר שסופרים ז' שבועות,

והנה בכל המצוות צריך הכנה למצוה, אבל ההכנה הוא חלק מהמצוה, אבל ההכנה למתן תורה הוא מצוה בפני עצמה, והוא ספירת העומר ומברכים עליה ברכה בפני עצמה, וספירת העומר הוא ההכנה ע"י שמזכירים את המדות, יראה, ואהבה, שאהבה זהו חסד, ויראה זהו גבורה, וזה ההכנה למתן תורה,

ר' יחזקאל מקוזמיר אמר שבכל ספר בתחילתו יש הקדמה לספר וע"י ההקדמה מכירים את המהות של הספר, וההקדמה של התורה הוא דרך ארץ קדמה לתורה, וזה שבספירת העומר מזכירים את המדות ומתכוננים לקבלת התורה.

וביום הביכורים וגו' בשבעת ימים (במדבר כח, כו).

ויש להבין, מדוע כל החגים נקראים ע"ש הקרבן הקרב באותו החג, ואילו חג השבועות שמו נקבע ע"ש הימים הקודמים אליו של ספירת העומר, חג השבועות ע"ש שבעה 'שבועות' תספר לך, ועוד דכתיב (ויקרא כג, טז) עד ממחרת השבת השביעית והקרבנתם, על שם הספירה שעברה כבר [בימי ספיה"ע] נקרא חג השבועות.

ועוד דהנה למתן תורה צריכים הכנה, וההכנה של חג השבועות הוא ספירת העומר שסופרים שבעה שבועות עד החג. ובאמת דבכל המצוות צריך הכנה רק בכל מצוה ההכנה היא חלק מהמצוה המתקיימת עצמה, אך בחג השבועות ההכנה [שהיא הספירה] היא מצוה בפני עצמה וגם מברכין עליה ברכה נפרדת במשך ימי הספירה.

אלא דההכנה של ספירת העומר לחג קבלת התורה היא זיכור המידות שהם יראה ואהבה, אהבה היא מדת החסד ויראה היא מידת הגבורה, חוזהי ההכנה של האדם לקבלת התורה.

הרה"ק רבי יחזקאל מקוזמיר זצוק"ל אמר: בכל ספר יש הקדמה לספר, ועל ידי ההקדמה מכירים את המהות של הספר, ההקדמה של התורה היא דרך ארץ כאיתא (אבות) דרך ארץ קדמה לתורה, וזהו שע"י זיכור המידות בימי הספירה (שהוא הדרך ארץ) מתוכננים לקבלת התורה.

ליקט וערך: הרב יצחק קרימלובסקי

קבלת התורה

פעם אחת בסעודת ליל חג השבועות בא אא"ז זצוק"ל אל השולחן ואמר, שלושה דברים צריך אדם לומר בתוך ביתו וכו' וצריך לממרינהו בניחותא כו' (שבת לד.). והנה אין כאן רק ג' מצוות וצריך לממרינהו בניחותא כי היכי דלקבלינהו מיניה, מכל שכן שאנחנו הולכים לקבל תרי"ג מצוות איך צריך לממרינהו בניחותא וכל טוב כי היכי דלקבלינהו מיניה.

(הרה"ק רבי יחזקאל מקוזמיר זצוק"ל)

פעם אחת בחג השבועות פתח אא"ז זצוק"ל מזוואלין ואמר, כתיב (שמות כ, טו) וכל העם רואים את הקולות, היה ראוי לומר ראו את הקולות לשון עבר. אלא התורה היא הוה ונצחית בכל זמן, וביום מתן תורה מתעורר אותו השפע הרוחני להחפצים בקרבת ה' והמתעלים בקדושה, ורואים ומרגישים גם עכשיו את הקולות של מתן תורה, זה שנאמר וכל העם רואים וגו' לשון הוה, עכדה"ק.

(הרה"ק רבי שמואל אליהו מזוואלין זצוק"ל)

ממושבתכם תביאו לחם תנופה שתיים (שמות כג, יז).

והנה לחם שתיים כלומר משמעו שתיים זו פרנסה ותורה. והכל נתורמם ע"י התשובה. הפרנסה, ע"פ שכ' (בראשית ג, יט) בזעת אפיך תאכל לחם עד שובך בתשובה, כי אזי באה לו הפרנסה בניקל, ונתורממה פרנסתו לא בשפלות בזעת אפו. ז"ש ממושבותיכם מתשובה תביאו לחם תנופה תתורמם הפרנסה. וכן לעיל והניף את העומר היינו כי בא מן השעורים מאכל בהמה, ר"ל כי ירים הנפש בהמהית לקדושה ולרוחני. והנה כן ע"י התשובה הוא התורממות התורה, כי אורייתא בלא דחילו ורחימו לא פרחית לעילא. זהו ממושבותיכם תביאו לחם תנופה. ע"י התשובה שעם התורה נתורמם התורה להיות פורחת לעילא, ועוד עפ"י אאמו"ר זצוק"ל השיבנו אבינו לתורתך והחזירנו בתשובה, תשובה מקודם ואח"כ, זהו שתיים תשובה מקודם ואחר כך.

(דברי ישראל)

אי לא האי יומא דקא גרים כמה יוסף איכא בשוקא (פסחים סח.).

ולכאורה מה זה שתולה הדבר ביום, הול"ל אי לאו התורה. אלא בהקדם מה שנאמר (שמות יט, א) ביום הזה באו מדבר סיני ופירש"י לא היה צריך לכתוב אלא ביום ההוא, מהו ביום הזה, שיהיו דברי תורה חדשים עליך כאילו היום ניתנו. אינו מובן, איך יהיו נחשבים כאילו היום ניתנו. אלא אומרו, שיהיו דברי תורה חדשים עליך, אפילו על ידי התחדשות חידושי תורה, הרי נעשו ממש כאילו היום ניתנו. ז"ש אי לאו "האי יומא" הכוונה על תיבות "היום הזה", ר"ל האי לאו המקרא שכתוב ביום הזה באו מדבר סיני, לדרוש שיהיו דברי תורה חדשים עליך כנ"ל. אלמלי כן היו עוזבים את עסק התורה, וכמה יוסף איכא בשוקא, מתהלכין בשוק הרוכלים, טורדים במשא ומתן ומקח וממכר, רק כיון שנאמר ביום הזה, על התחדשות חידושי התורה, ע"י יושבים באהלה של תורה ומבקרים בהיכלה לחזות בנועם ה' לדרוש לחדש ולהתבונן ולהוציא נופת צוף מפרחי אמרותיה הנחמדים.

(אמרי שאל)

ומשה עלה אל האלקים (שמות יט, ג).

ופירש"י: וכל עליותיו בהשכמה היו, שנאמר וישכם משה בבוקר. ואפשר לומר הענין בזה, דהנה דרשו חז"ל (עבודה זרה יט.): אשרי איש ירא את ה' - אמר רב עמרם אמר רב,

בטעות אך מעצם תגובתו למדנו עד היכן היה בהנהגתו בבחינת "מוח שליט על הלב".

התקן עצמך בפרוודור

בחודש סבת שנת תשפ"א חלה ר' דוד בקורונה, והתאשפז בבית חולים ונחלש מאוד, אך גם במצב זה הקפיד בשארית כוחותיו מעבר ליכולתו להתפלל מתוך כובד ראש וקיים בעצמו "ובן אדם יתאמץ בך" ולא ויתר בתפילותיו, למרות חולשתו על לבשת מלבוש עליו ותפילה שתהיה מתוך ישוב הדעת בשיחה עם בני משפחתו אמר "רוצה אני את החיים, יש לי עוד עבודת השם, אך אם זה רצון ה', הריני מקבל עלי באהבה גמורה".

אשרי הגבר יחסה בו

בשוכבו במצבו הקשה והרופאים רצו להרדימו, חש מאוד שמא לא יקום ולכן אמר בשיחה האחרונה לבני משפחתו, שאף אדם אינו יודע את זמנו ולכן הולך הוא לומר את נוסח הוידוי בשוב הדעת, ואכן לדאבון לב לא התעורר מזה, ובאמת שכל ימיו הכין את עצמו ליום זה, בכתביו נמצא צוואה שכתב שנים רבות קודם לכן ושם כותב "כשיגיע זמני להיפרד מעולם דשיקרא הזה לעולם האמת..."

הכמת אדם תאיר פניו

בנימה אישית יוסף כותב השורות יבלחט"א, שנתבקשתי לכתוב לרגל הארציות הראשון על ר' דוד והליכותיו את הדברים שנמסרו לי אם כי ברור שהם ממש מקצת שבחו של אותו גברא רבא ויקרא שעבד את בוראו בהצנע לכת על התורה ועל העבודה, ואם כי באופן אישי לא היתה לי הזכות להכירו, אך פעם אחת ראיתי בבית המדרש דכ"ק מרן אדמו"ר שליט"א לעת שמחה במעונו של בנו הר"ר אברהם שיבלחט"ט ונוכחותו של אותו צדיק וחסיד מן הצנועים, עשתה עלי רושם, משום הנהרה שהיתה שפוכה על פניו המאירות ומראהו הך והאצילי מבחוץ כמו העיד על פנימיותו כי לפנינו נמדד איש של צורה מאותם עובדי ה' המלאים זיו ומפיקים נוגה, ובכל מקום שהם הם מאירים ושמים ונתמלא הבית אורה.

וכשעסקין בדמות דיוקנו של **רבי דוד רוסוף** שיחד ליבו ומעשיו לשמים, הגה בתורה והתחסד עם קונו עולים ומתנוססים לגד ענינו דברי חז"ל הקדושים, **איזהו בן העולם הבא**, שייך עילל שייך נפיק גרים באורייתא תדירא ולא מחזיק טיבותא לנפשיה".

וכפי שהובא בתחילת המאמר הדברים שאמר עליו הגר"מ שטרנבוך שליט"א, וחזו מאן גברא רבא דקא מסהיד עליה, ודבר שפתים אך למחסור,

ונחתום את היריעה על ר' דוד ז"ל בדברי התנא דבי אליהו **"אשרי מי שיועד בלבבו מהו אצל אביו שבשמים, וכל מעשיו הוא עושה בביטחון על אביו שבשמים, אשרי מי שהוא ירא שמים** בסתר ונשען ובוטח כמו שהוא תופס מגן ותרס שנאמר (שמואל ב' כ"ב) **וידבר דוד לה'** את דברי השירה הזאת, ויאמר ה' סלעי ומצודתי, מגיני וקרן ישעי משגבי ומנוסי, כי בכה ארוץ גדוד, מגן הוא לכל החוסים בו, ותתן לי מגן ישעך וגו' עד סוף השירה" עד כאן דברי התנא דבי אליהו. יהי זכרו של ר' דוד ז"ל ברוך ומי יתן ונלמד כלנו ממעשיו הברוכים ומטוהר לבבו לעבדו ית' באמת וביראה ובאהבה לטוב לנו כל הימים אמן.

מעמד הכנסת ספר תורה לבית המדרש הגדול דכ"ק מרן אדמו"ר שליט"א לע"נ הרה"ח ר' משה ב"ר עלי ומרת יפה ב"ר אפרים יוסף ז"ל לרנר ב' סיון תשפ"ב

באמירת לדוד מזמור

בריוקים בהיכל בית המדרש

ביציאת התהלכה

בהיכל בית המדרש

כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א בריוקוד עם ספר התורה בבית המדרש

כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א בהשלמת כתיבת הספר תורה

השמחה במעונם

הרה"ח ישראל חיים מן הי"ו אשדוד
הרה"ח שלמה שטיינברג הי"ו לקווד
לאירסי הבנות

הרה"ח יעקב הרשלה הי"ו ירושלים
הרה"ח מנחם פרייליך הי"ו בית שמש
להולדת הנכדה

הגה"ח מרדכי בקנרוט שליט"א בני ברק
הרה"ח יעקב משה שטיינברג הי"ו בני ברק
הרה"ח מיכאל רייקינד הי"ו בני ברק
לאירסי הנכדים/ות

הגה"ח דוד צבי שלזינגר שליט"א בני ברק
הרה"ח יחזקאל פרייליך הי"ו בני ברק
להולדת הננינים

תודותינו וברכותינו נתונות לאלו שנדבו הוצאת הגליון

לע"נ הרה"ח ר' דוד ב"ר משה ז"ל רוסוף נלב"ע ו' סיון תשפ"א נתרם ע"י בנו הר"ר אברהם הלל הי"ו

נתרם ע"י

הנדיב החפץ בעילום שם

כאות הוקרה לאחים היקרים

הרה"ח טוביה יהודה לרנר שליט"א

והרה"ח עזריאל יעקב לרנר שליט"א

לרגל הכנסת ספר תורה לע"נ הוריהם ז"ל

לביהמ"ד הגדול דכ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

יה"ר שתזכו להגדיל תורה ולהאדירה

ויקויים בכם הפסוק לא ימוש מפך

ומפי זרעך ומפי זרע זרעך

נתרם ע"י הר"ר ירמיהו ליברמן הי"ו

לכבוד חותנו הרה"ח עזריאל יעקב לרנר שליט"א

לרגל הכנסת ספר תורה לע"נ הוריו ז"ל

לביהמ"ד הגדול דכ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

יה"ר שיזכה לכל הברכות הכתובות בתורה

לע"נ

הרה"ח יוסף

ב"ר אברהם פנחס ז"ל

גולדפינגר

נלב"ע ז' סיון

הנוצח ע"י בנו

הרה"ח אברהם נחמן הי"ו

נתרם ע"י הר"ר בן ציון ברגמן הי"ו

לכבוד חותנו הרה"ח טוביה יהודה לרנר שליט"א

לרגל הכנסת ספר תורה לע"נ הוריו ז"ל

לביהמ"ד הגדול דכ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

יה"ר שיזכה לכל הברכות הכתובות בתורה

נתרם ע"י מתפללי בית החסידים 'נחלת דן'

בית 'תפילה למשה' בעיה"ק טבריא

לכבוד האחים היקרים מתורמי ומקימי בית החסידים

הרה"ח טוביה יהודה לרנר שליט"א

והרה"ח עזריאל יעקב לרנר שליט"א

לרגל הכנסת ספר תורה לביהמ"ד הגדול

דכ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

לע"נ הוריהם ז"ל

יה"ר שתזכו להגדיל תורה ולהאדירה ויקויים בכם המאמר

ברוך אשר יקים את דברי התורה הזאת

נתרם ע"י

מורינו הרב בצלאל יאיר שליט"א

לזכות והצלחת

אברכי הכולל להוראה 'ברכת ישראל'

בבני ברק